

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان اصفهان

بررسی روند تغییرات ارزش افزوده بخش‌های اقتصادی در سطح ملی و
منطقه‌ای (استان اصفهان)

۱۳۹۰-۹۸

گردآورنده:

مریم رضایی

کارشناس حساب‌های منطقه‌ای

معاونت آمار و اطلاعات

زمستان ۱۳۹۹

پیش گفتار:

برآورد تولید ناخالص داخلی منطقه‌ای در ایران به روش تولید و بر اساس ISIC.۴ در ۱۸ بخش اصلی و ۸۹ رشته فعالیت فرعی با همکاری مرکز آمار ایران و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان‌های کشور تهیه و برآورد می‌شود. نتایج به دست آمده از این برآوردها بیانگر میزان ارزش افزوده ناخالص ایجاد شده در هر منطقه به تفکیک رشته فعالیت‌هایی می‌باشد که یکی از متداول‌ترین شاخص‌های مورد استفاده جهت مقایسه اختلافات منطقه‌ای در عملکرد اقتصادی مناطق یک کشور است. تولید ناخالص داخلی منطقه‌ای به روش تولید یا ارزش افزوده ناخالص منطقه‌ای شاخصی برای مقایسه توزیع زیرساخت‌های منطقه‌ای اقتصادی در سطح ملی هستند.

برای برآورد تولید ناخالص داخلی منطقه‌ای از نظر تئوری امکان استفاده از ۳ رویکرد اساسی، رویکرد تولید، رویکرد هزینه و رویکرد درآمد یا مخارج، مشابه آنچه در سطح ملی ممکن است وجود دارد. اما محاسبات صورت گرفته در این گزارش براساس رویکرد تولید و ایجاد ارزش افزوده ناخالص انجام شده است. بطور خلاصه رویکرد تولید، تولید ناخالص داخلی منطقه‌ای را به قیمت بازار و تحت عنوان مجموع ارزش افزوده‌های ناخالص رشته فعالیت‌ها به قیمت پایه و خالص مالیات بر محصولات اندازه‌گیری می‌کند. ارزش افزوده ناخالص به قیمت پایه از طریق اختلاف بین ستانده به قیمت‌های پایه و مصرف واسطه به قیمت خریدار محاسبه می‌شود. در این بین مشکلاتی مانند وجود واحدهای نهادی چندمنطقه‌ای، فرامنطقه‌ای، تخصیص منطقه‌ای فروش مشترک و ... مطرح می‌شود. مسائلی از این دست تخصیص ارزش افزوده به دست آمده از واحدهای نهادی به یک منطقه خاص یا منطقه‌ای که در آن واقع شده را دچار مشکل خواهد کرد.

از طرف دیگر برای محاسبه شاخص‌های کلان اقتصادی در سطح منطقه به دلیل نبود داده‌های کافی واحدهای نهادی و تولیدی و مشکلات تخصیص منطقه‌ای این داده‌ها نمی‌توان براحتی سطح ملی وارد عمل شد. از آنجاییکه همیشه و بطور کامل اطلاعات واحدهای نهادی و تولیدی محلی جهت برآورد شاخص منطقه‌ای در دسترس نیستند، برای تخصیص منطقه‌ای تولید ناخالص داخلی یا ارزش افزوده ناخالص می‌بایست از روش‌های خاصی استفاده کرد. روش‌های منطقه‌ای سازی که در استاندارد ۱۹۹۵ سیستم اروپایی مجاز است به شرح زیر می‌باشد:

روش پایین به بالا: بر اساس روش‌های مورد استفاده در حساب‌های ملی، اطلاعات مورد نیاز مانند مقادیر ستانده و مصرف واسطه برای محاسبه ارزش افزوده ناخالص از واحدهای نهادی محلی جمع‌آوری می‌شود.

روش بالا به پایین: بر پایه مجموع اطلاعات حساب‌های ملی و با استفاده از روش‌هایی جهت تقسیم و تخصیص آن به مناطق که با مقادیر اندازه‌گیری شده نیز مرتبط باشند (مثل تخصیص ارزش افزوده براساس ساختار جبران خدمات کارکنان)، محاسبات صورت می‌گیرد.

روش مختلط: ترکیبی از چندین روش است که در اکثر کشورهای اروپایی متداول است.

در این گزارش محاسبات صورت گرفته برای برآورد ارزش افزوده ناخالص منطقه‌ای و ملی در سطح ۱۵ رشته فعالیت اصلی به روش تولید طی یک دوره ۹ ساله (۹۸-۹۰) با تمرکز ویژه بر وضعیت اقتصادی و تولید استان اصفهان مورد استفاده قرار گرفته است. تلاش بر این است که جایگاه استان اصفهان در هر یک از رشته فعالیت‌ها در سطح کل کشور مورد بررسی قرار گیرد. همچنین اثرگذاری هر رشته فعالیت در مجموع ارزش افزوده منطقه‌ای استان اصفهان نیز مطالعه شده است.

تحلیل نتایج:

داده‌ها و اطلاعات مورد نیاز از جداول ملی و منطقه‌ای منتشر شده توسط مرکز آمار ایران برای سال‌های ۹۸-۱۳۹۰ استخراج شده است. در هر رشته فعالیت سهم هر استان از رشته فعالیت متناظر در سطح ملی محاسبه شده است و میانگین سهم سال‌های مختلف در ۳ دوره ۳ ساله خلاصه شده است. بطوریکه در ۱ نشان دهنده میانگین سهم رشته فعالیت مورد نظر طی سال‌های ۹۰، ۹۱ و ۹۲ می‌باشد. همین روند برای دوره‌های ۲ (سال‌های ۹۳، ۹۴ و ۹۵) و ۳ (سال‌های ۹۶، ۹۷ و ۹۸) نیز تکرار شده است. همچنین جهت مطالعه جایگاه استان اصفهان و میزان اثرگذاری رشته فعالیت‌های مختلف در ارزش افزوده استان، سهم هر یک از رشته فعالیت‌ها از مجموع ارزش افزوده استان محاسبه شده و به ترتیب ذکر شده در ۳ دوره خلاصه شده است. ضروری است یادآوری شود که محاسبات صورت گرفته توسط مرکز آمار و معاونت آمار و اطلاعات سازمان‌های مدیریت و برنامه‌ریزی استان‌ها در ۱۸ بخش اصلی انجام شده است. اما در این گزارش ۶ رشته فعالیت در قالب ۳ بخش اصلی گنجانده شده است. این بخش‌ها عبارتند از:

- بخش انرژی: شامل رشته فعالیت تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا؛ و رشته فعالیت آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه

- بخش حمل و نقل و ارتباطات: شامل رشته فعالیت حمل و نقل، انبارداری و پست؛ و رشته فعالیت اطلاعات و ارتباطات

- بخش فعالیت‌های حرفه‌ای و اداری: شامل رشته فعالیت فعالیت‌های حرفه‌ای، علمی و فنی؛ و رشته فعالیت فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی

۱. رشته فعالیت کشاورزی، شکار، جنگلداری و ماهیگیری

این رشته فعالیت دارای ۴ زیربخش است که هر یک شامل فعالیت‌های فرعی متنوع می‌شوند. اطلاعات مورد نیاز این رشته فعالیت در بخش‌های زراعت و باغداری، پرورش حیوانات، جنگلداری و ماهیگیری جمع‌آوری و دسته‌بندی می‌شود. بیش از ۷۰٪ ارزش افزوده این رشته فعالیت در زیربخش زراعت و باغداری تولید شده است و با در نظر گرفتن سهم بخش پرورش حیوانات، بیش از ۹۴٪ این رشته فعالیت به دو زیربخش یاد شده اختصاص می‌یابد. استان‌های مازندران، فارس، کرمان و خراسان رضوی به ترتیب در جایگاه اول تا چهارم قرار گرفته‌اند و بیشترین سهم از تولید ارزش افزوده این رشته فعالیت را به خود اختصاص داده‌اند. استان اصفهان با میانگین سهم ۴/۳۵٪ رتبه ۷ این رشته فعالیت را در کل کشور دارا می‌باشد. همه استان‌های صدر جدول در تولید یک یا دو محصول زارعی یا باغی دارای مزیت مطلق هستند و امکان رقابت سایر استان‌ها در این رشته فعالیت وجود ندارد. اطلاعات جدول ۱ میانگین سهم و رتبه استان‌ها در رشته فعالیت کشاورزی، شکار، جنگلداری و ماهیگیری از رشته فعالیت متناظر در سطح کل کشور را در ۳ دوره مورد بررسی نشان می‌دهد.

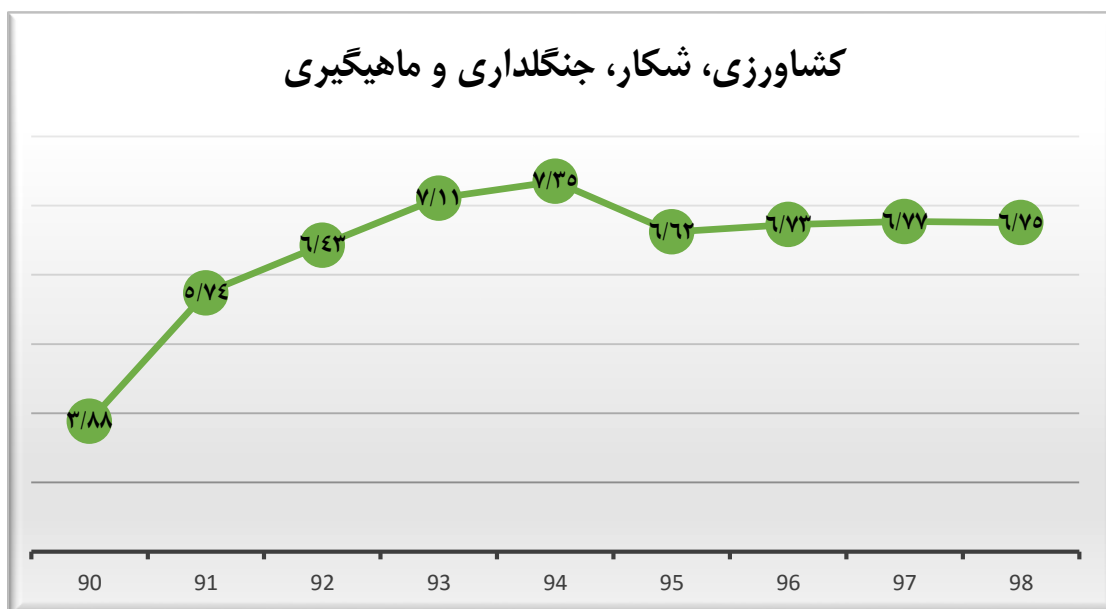
جدول ۱. میانگین سهم استان‌ها در رشته فعالیت کشاورزی، شکار، جنگلداری و ماهیگیری از بخش متناظر ملی (ارقام سهم به درصد)

استان	متوسط سهم ۱	متوسط سهم ۲	متوسط سهم ۳	رتبه ۱	رتبه ۲	رتبه ۳
مرکزی	۲/۲۷	۲/۳۷	۲/۰۹	۱۹	۱۹	۱۹
گیلان	۳/۲۳	۴/۰۶	۵/۵۲	۱۱	۹	۶
مازندران	۹/۱۳	۸/۰۰	۸/۴۱	۱	۲	۱
آذربایجان شرقی	۴/۳۴	۴/۱۸	۳/۸۰	۷	۸	۱۰
آذربایجان غربی	۴/۴۸	۳/۹۵	۴/۱۳	۶	۱۰	۹
کرمانشاه	۲/۱۷	۲/۵۳	۲/۴۳	۲۰	۱۷	۱۶
خوزستان	۶/۳۳	۵/۸۹	۶/۰۸	۵	۵	۵
فارس	۸/۱۶	۸/۱۵	۷/۹۳	۲	۱	۲
کرمان	۷/۱۱	۶/۹۸	۶/۶۱	۳	۳	۳
خراسان رضوی	۶/۷۱	۶/۹۱	۶/۵۹	۴	۴	۴
اصفهان	۴/۰۸	۴/۳۷	۴/۶۱	۸	۷	۷
سیستان و بلوچستان	۲/۹۵	۳/۱۱	۳/۳۳	۱۳	۱۲	۱۳
کردستان	۱/۹۴	۱/۹۹	۱/۷۸	۲۲	۲۱	۲۳
همدان	۳/۳۳	۳/۰۴	۲/۶۹	۱۰	۱۴	۱۴
چهارمحال و بختیاری	۱/۶۳	۱/۶۴	۱/۶۲	۲۴	۲۵	۲۴
لرستان	۲/۹۳	۲/۴۰	۲/۳۰	۱۴	۱۸	۱۸
ایلام	۰/۸۳	۰/۸۸	۰/۹۸	۳۱	۳۱	۳۰
کهگیلویه و بویراحمد	۰/۹۵	۰/۹۵	۱/۰۲	۲۹	۲۹	۲۹
بوشهر	۱/۹۰	۱/۶۵	۱/۸۰	۲۳	۲۴	۲۲
زنجان	۲/۰۶	۱/۹۷	۱/۸۳	۲۱	۲۲	۲۱
سمنان	۱/۴۹	۱/۳۹	۱/۲۸	۲۶	۲۶	۲۷
یزد	۲/۲۸	۲/۰۳	۱/۸۴	۱۸	۲۰	۲۰
هرمزگان	۲/۶۵	۳/۱۱	۳/۶۹	۱۵	۱۳	۱۱
تهران	۴/۰۴	۴/۷۰	۴/۶۰	۹	۶	۸
اردبیل	۲/۵۷	۲/۵۷	۲/۵۴	۱۶	۱۶	۱۵
قم	۰/۸۶	۰/۹۰	۰/۸۴	۳۰	۳۰	۳۱
قزوین	۲/۴۶	۲/۷۳	۲/۳۹	۱۷	۱۵	۱۷
گلستان	۲/۹۷	۳/۲۶	۳/۳۷	۱۲	۱۱	۱۲
خراسان شمالی	۱/۲۲	۱/۱۷	۱/۳۱	۲۸	۲۸	۲۶
خراسان جنوبی	۱/۳۰	۱/۲۲	۱/۰۴	۲۷	۲۷	۲۸
البرز	۱/۶۱	۱/۹۱	۱/۵۵	۲۵	۲۳	۲۵

منبع: محاسبات گردآورنده

جایگاه رشته فعالیت کشاورزی، شکار، جنگلداری و ماهیگیری در مجموع ارزش افزوده ناخالص استان اصفهان در هر ۳ دوره مورد بررسی، جایگاه ۵ می‌باشد. در میان زیربخش‌های این رشته فعالیت، بخش زراعت و باغداری با میانگین ۶۱٪ بیشترین اثرگذاری را بر تولید این رشته فعالیت داشته است. با این حال بیشترین رشد در زیربخش ماهیگیری رخ داده است بطوری‌که سهم این بخش از ۱/۷٪ در سال ۹۰ که ارزش افزوده رشته فعالیت کشاورزی، شکار، جنگلداری و ماهیگیری به بیش از ۳/۳٪ در سال ۹۸ رسیده است. رونق پرورش ماهی‌های زینتی در سطح استان با توجه به بالا بودن قیمت این گونه ماهی‌ها در مقایسه با عملکرد تولید آن‌ها موجب شده است که سهم زیربخش ماهیگیری از تولید این رشته فعالیت به قیمت جاری شاهد رشد بیشتری نسبت به سایر زیربخش‌های این رشته فعالیت باشد. نمودار ۱ روند تغییرات سهم این رشته فعالیت را از مجموع ارزش افزوده استان طی سال‌های مورد بررسی نشان می‌دهد.

نمودار ۱. سهم رشته فعالیت کشاورزی، شکار، جنگلداری و ماهیگیری از مجموع ارزش افزوده استان اصفهان از ۹۰ تا ۹۸ (ارقام به درصد)

۲. رشته فعالیت استخراج معدن

۲ زیربخش این رشته فعالیت دربرگیرنده بخش‌های استخراج نفت، گاز طبیعی و خدمات پشتیبانی معادن؛ و استخراج سایر معادن می‌باشد. همانطور که انتظار می‌رود استان خوزستان بیشترین سهم را در تولید ارزش افزوده این رشته فعالیت را به خود اختصاص داده است. این استان با میانگین بیش از ۶۱٪ جایگاه نخست در ایجاد ارزش افزوده این رشته فعالیت را به دست آورده است. استان اصفهان با میانگین ۰/۱۳٪ طی دوره مورد بررسی رتبه ۱۳ را مجموع ارزش افزوده این رشته فعالیت در سطح ملی را کسب کرده است. بیش از ۹۷٪ ارزش افزوده این رشته فعالیت در زیربخش استخراج نفت، گاز طبیعی و خدمات پشتیبانی معادن تولید شده است. این در حالی است که در استان‌های غیرنفتی مانند اصفهان زیربخش استخراج سایر معادن بیش از ۹۸٪ در تولید ارزش افزوده این رشته فعالیت نقش داشته است. جدول ۲ وضعیت میانگین سهم و رتبه استان‌ها را در رشته فعالیت استخراج معدن نشان می‌دهد.

جدول ۲. میانگین سهم استان‌ها در رشته فعالیت استخراج معدن از بخش متناظر ملی (ارقام سهم به درصد)

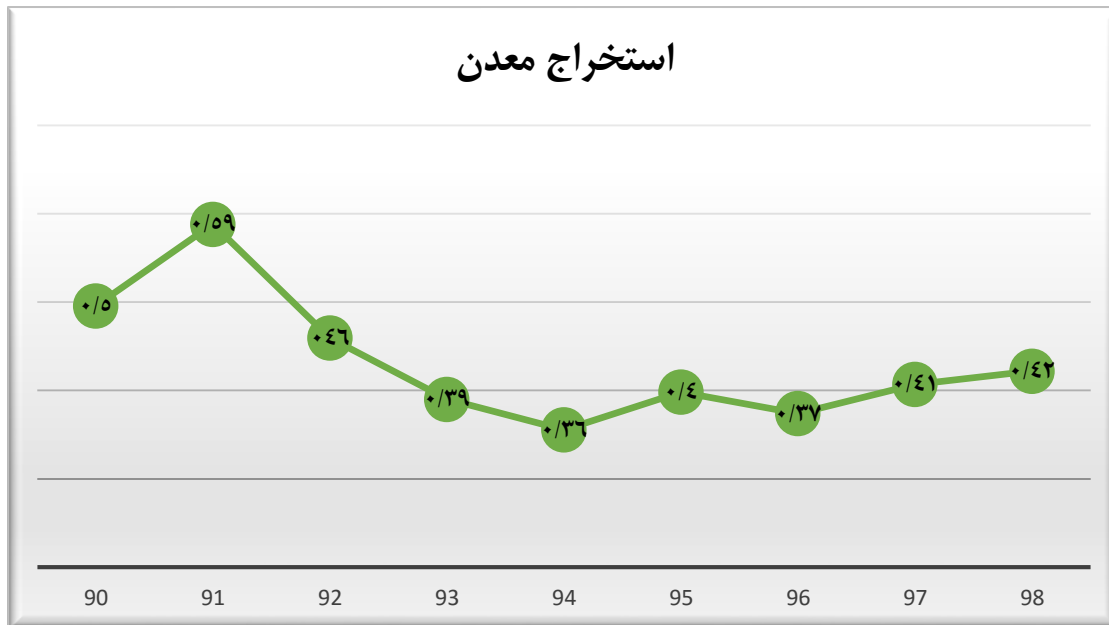
استان	متوسط سهم ۱	متوسط سهم ۲	متوسط سهم ۳	رتبه ۱	رتبه ۲	رتبه ۳
مرکزی	۰/۱۱	۰/۱۶	۰/۱۳	۱۲	۱۳	۱۴
گیلان	۰/۰۱	۰/۰۲	۰/۰۱	۲۷	۲۵	۲۵
مازندران	۰/۰۳	۰/۰۵	۰/۰۴	۲۱	۲۲	۲۲
آذربایجان شرقی	۰/۱۳	۰/۳۳	۰/۶۶	۱۱	۹	۹
آذربایجان غربی	۰/۰۵	۰/۰۹	۰/۱۱	۱۷	۱۸	۱۶
کرمانشاه	۰/۳۱	۰/۱۶	۰/۰۸	۸	۱۴	۲۰
خوزستان	۶۲/۶۰	۵۸/۱۰	۶۲/۴۰	۱	۱	۱
فارس	۰/۷۰	۱/۰۵	۱/۳۰	۷	۶	۶
کرمان	۱/۳۹	۲/۰۳	۳/۲۰	۵	۵	۵
خراسان رضوی	۰/۰۹	۰/۲۳	۰/۱۹	۱۴	۱۰	۱۱
اصفهان	۰/۱۱	۰/۱۵	۰/۱۳	۱۳	۱۵	۱۲
سیستان و بلوچستان	۰/۰۲	۰/۰۲	۰/۰۱	۲۳	۲۶	۲۹
کردستان	۰/۰۴	۰/۰۹	۰/۱۰	۱۹	۱۹	۱۸
همدان	۰/۰۲	۰/۰۹	۰/۰۸	۲۴	۲۰	۱۹
چهارمحال و بختیاری	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۲۸	۲۸	۳۱
لرستان	۰/۱۹	۰/۱۷	۰/۱۳	۱۰	۱۲	۱۳
ایلام	۲/۶۵	۲/۸۴	۴/۲۵	۴	۴	۴
کهگیلویه و بویراحمد	۸/۴۶	۱۰/۴۱	۹/۸۹	۲	۳	۲
بوشهر	۵/۳۵	۱۱/۲۸	۴/۹۲	۳	۲	۳
زنجان	۰/۰۵	۰/۱۱	۰/۰۷	۱۶	۱۷	۲۱
سمنان	۰/۰۳	۰/۰۶	۰/۱۱	۲۰	۲۱	۱۷
یزد	۰/۹۷	۰/۹۹	۱/۱۰	۶	۷	۷
هرمزگان	۰/۰۶	۰/۱۲	۰/۱۳	۱۵	۱۶	۱۵
تهران	۰/۲۶	۰/۷۴	۱/۰۶	۹	۸	۸
اردبیل	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۳۱	۳۱	۳۰
قم	۰/۰۲	۰/۰۲	۰/۰۱	۲۶	۲۷	۲۶
قزوین	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۲۹	۲۹	۲۷
گلستان	۰/۰۲	۰/۰۳	۰/۰۲	۲۲	۲۴	۲۳
خراسان شمالی	۰/۰۲	۰/۰۳	۰/۰۲	۲۵	۲۳	۲۴
خراسان جنوبی	۰/۰۵	۰/۲۲	۰/۲۱	۱۸	۱۱	۱۰
البرز	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۳۰	۳۰	۲۸

منبع: محاسبات گردآورنده

رشته فعالیت استخراج معدن در استان اصفهان آخرین جایگاه را در اثرگذاری ارزش افزوده استان به دست آورده است. در تمامی سال‌ها و دوره‌های مورد بررسی سهم این رشته فعالیت از مجموع ارزش افزوده استان کمتر از ۱٪ می‌باشد. همواره در بیشتر بررسی‌های صورت گرفته دوره‌های پیشین، رشته فعالیت صنعت و استخراج معدن تحت عنوان بخش اصلی "صنعت"

مورد بررسی قرار می‌گرفته است و سهم بالای رشته فعالیت صنعت در استان موجب شده است تا رشته فعالیت استخراج معدن مغفول بماند. نمودار ۲ سهم این رشته فعالیت را از مجموع ارزش افزوده استان نشان می‌دهد.

نمودار ۲. سهم رشته فعالیت استخراج معدن از مجموع ارزش افزوده استان اصفهان از ۹۰ تا ۹۸ (ارقام به درصد)

۳. رشته فعالیت صنعت

این رشته فعالیت با ۲۴ زیربخش (براساس ISIC۴) بیشترین رشته فعالیت فرعی را به خود اختصاص داده است. استان اصفهان با قرار گرفتن در جایگاه ۲ پس از استان تهران بهترین رتبه و بیشترین سهم را در میان رشته فعالیت‌های مورد بررسی به دست آورده است. همچنین اصفهان طی سال‌های مورد بررسی فاصله خود را از استان‌های دیگر بیشتر کرده است هرچند همچنان نزدیک به نیمی از سهم تهران را دارا می‌باشد. در سطح کل کشور ۴ زیر بخش اصلی رشته فعالیت صنعت به ترتیب عبارتند از: تولید مواد شیمیایی و فرآورده‌های شیمیایی، تولید سایر فرآورده‌های معدنی غیرفلزی، تولید فلزات پایه و تولید محصولات غذایی. این ۴ زیربخش مجموعاً ۵۰٪ ارزش افزوده رشته فعالیت صنعت را در سطح ملی تولید کرده‌اند. استان اصفهان در زیربخش تولید فلزات پایه بالاترین رتبه و بیشترین سهم را طی سال‌های مورد بررسی به خود اختصاص داده است آنچنان‌که بطور میانگین بیش از ۳۱٪ ارزش افزوده این بخش در استان اصفهان تولید شده است. جدول ۳ حاوی اطلاعات میانگین سهم و رتبه استان‌ها از رشته فعالیت متناظر کل کشور می‌باشد.

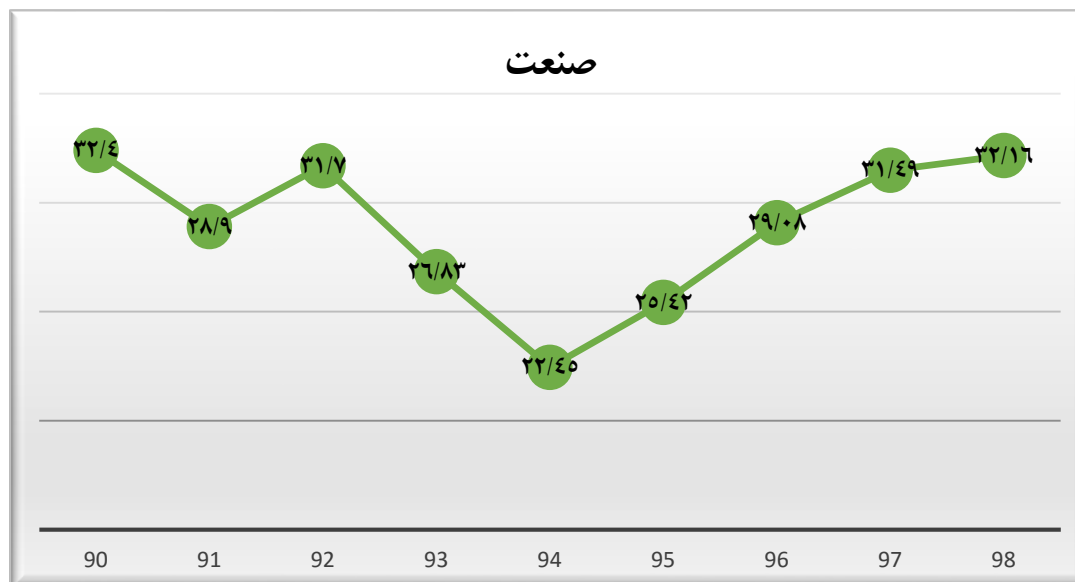
جدول ۳. میانگین سهم استان‌ها در رشته فعالیت صنعت از بخش متناظر ملی (ارقام سهم به درصد)

استان	متوسط سهم ۱	متوسط سهم ۲	متوسط سهم ۳	رتبه ۱	رتبه ۲	رتبه ۳
مرکزی	۴/۰۸	۴/۱۵	۴/۳۵	۸	۸	۶
گیلان	۱/۷۹	۱/۹۶	۱/۸۰	۱۵	۱۵	۱۶
مازندران	۲/۴۳	۲/۴۹	۲/۶۲	۱۴	۱۳	۱۴
آذربایجان شرقی	۶/۷۰	۶/۸۹	۶/۸۳	۵	۴	۵
آذربایجان غربی	۱/۵۵	۱/۵۹	۱/۵۳	۱۷	۱۸	۱۸
کرمانشاه	۱/۴۱	۱/۱۲	۰/۹۰	۱۸	۲۱	۲۲
خوزستان	۹/۱۸	۷/۵۰	۸/۱۲	۳	۳	۳
فارس	۳/۷۵	۳/۲۹	۲/۷۸	۹	۱۲	۱۲
کرمان	۴/۹۱	۳/۹۹	۳/۶۵	۶	۹	۱۰
خراسان رضوی	۴/۰۸	۴/۳۲	۴/۰۱	۷	۶	۸
اصفهان	۱۰/۸۶	۹/۴۳	۱۰/۹۴	۲	۲	۲
سیستان و بلوچستان	۰/۹۸	۱/۱۷	۱/۱۱	۲۱	۲۰	۲۰
کردستان	۰/۳۵	۰/۳۸	۰/۳۴	۳۰	۳۰	۳۰
همدان	۰/۹۰	۰/۸۳	۰/۹۸	۲۲	۲۳	۲۱
چهارمحال و بختیاری	۰/۶۰	۰/۴۷	۰/۵۰	۲۶	۲۸	۲۷
لرستان	۰/۶۸	۰/۶۹	۰/۷۰	۲۴	۲۵	۲۴
ایلام	۰/۲۴	۰/۲۶	۰/۲۱	۳۱	۳۱	۳۱
کهگیلویه و بویراحمد	۰/۵۱	۰/۶۲	۰/۵۵	۲۸	۲۶	۲۶
بوشهر	۷/۰۵	۶/۸۴	۷/۴۳	۴	۵	۴
زنجان	۱/۳۳	۱/۶۱	۲/۰۳	۱۹	۱۷	۱۵
سمنان	۱/۵۵	۱/۷۲	۱/۷۰	۱۶	۱۶	۱۷
یزد	۳/۰۵	۳/۴۹	۲/۹۹	۱۲	۱۱	۱۱
هرمزگان	۲/۹۲	۲/۱۸	۲/۷۶	۱۳	۱۴	۱۳
تهران	۱۸/۶۴	۲۰/۹۶	۱۹/۸۱	۱	۱	۱
اردبیل	۰/۸۰	۰/۹۱	۰/۸۸	۲۳	۲۲	۲۳
قم	۱/۲۴	۱/۳۴	۱/۲۴	۲۰	۱۹	۱۹
قزوین	۳/۵۶	۴/۲۸	۳/۶۷	۱۰	۷	۹
گلستان	۰/۶۰	۰/۷۷	۰/۶۵	۲۵	۲۴	۲۵
خراسان شمالی	۰/۵۷	۰/۴۸	۰/۴۱	۲۷	۲۷	۲۸
خراسان جنوبی	۰/۳۵	۰/۳۸	۰/۳۶	۲۹	۲۹	۲۹
البرز	۳/۳۴	۳/۹۰	۴/۱۳	۱۱	۱۰	۷

منبع: محاسبات گردآورنده

روشن است که رشته فعالیت صنعت جایگاه نخست را در تولید ارزش افزوده استان اصفهان را دارا می‌باشد. طی دوره‌های ۱ و ۳ و بیش از ۳۰٪ ارزش افزوده استان توسط این رشته فعالیت تولید شده است. پس از زیربخش تولید فلزات پایه که بطور میانگین ارزش افزوده رشته فعالیت صنعت را به خود اختصاص داده است، زیربخش‌های تولید کک و فرآورده‌های حاصل از پالایش نفت (متوسط سهم: ۱۰٪) و تولی سایر فرآورده‌های معدنی غیر فلزی (متوسط سهم: ۱۰٪) بیشترین سهم را تولید ارزش افزوده رشته فعالیت صنعت داشته‌اند. این در حالی است که زیربخش تولید منسوجات نیز طی دوره مورد بررسی توانسته است سهم خود را از ارزش افزوده این رشته فعالیت افزایش داده و از ۶/۵٪ در سال ۹۰ به ۱۰٪ در سال ۹۸ برساند. نمودار ۳ دربرگیرنده اطلاعات مربوط به سهم رشته فعالیت صنعت از مجموع ارزش افزوده استان اصفهان طی سال‌های مورد نظر می‌باشد.

نمودار ۳. سهم رشته فعالیت صنعت از مجموع ارزش افزوده استان اصفهان از ۹۰ تا ۹۸ (ارقام به درصد)

۴. رشته فعالیت انرژی

همان‌گونه که در بخش قبل توضیح داده شده است رشته فعالیتی تحت این عنوان در جداول حساب‌های ملی و منطقه‌ای وجود ندارد اما تلفیق دو رشته فعالیت تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا؛ و رشته فعالیت آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و

فعالیت‌های تصفیه در این گزارش تحت عنوان رشته فعالیت انرژی مورد بررسی قرار می‌گیرد. رشته فعالیت تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا دارای ۲ زیربخش تولید، انتقال و توزیع برق؛ و تولید و توزیع گاز طبیعی می‌باشد. استان اصفهان با میانگین سهم ۲/۷۲ درصدی طی ۳ دوره رتبه ۷ را در تولید ارزش افزوده این رشته فعالیت به دست آورده است. سهم بالای استان بوشهر در زیربخش تولید و توزیع گاز طبیعی (بطور متوسط ۴۴٪) موجب شده است که این استان بالاتری رتبه و جایگاه نخست را در ارزش افزوده کل این رشته فعالیت به دست آورده باشد. استان فارس نیز با میانگین سهم ۱۷/۵ درصدی در تولید ارزش افزوده زیربخش تولید و توزیع گاز طبیعی جایگاه دوم را به خود اختصاص داده است. با در نظر گرفتن مجموع سهم استان‌های بوشهر، فارس و تهران (رتبه سوم)، نمی‌توان انتظار سهم‌های بالایی را برای سایر استان‌ها داشت. این اطلاعات در جدول ۴ به تفکیک استان و دوره‌های مورد بررسی گنجانده شده است.

جدول ۴. میانگین سهم استان‌ها در رشته فعالیت انرژی از بخش متناظر ملی (ارقام سهم به درصد)

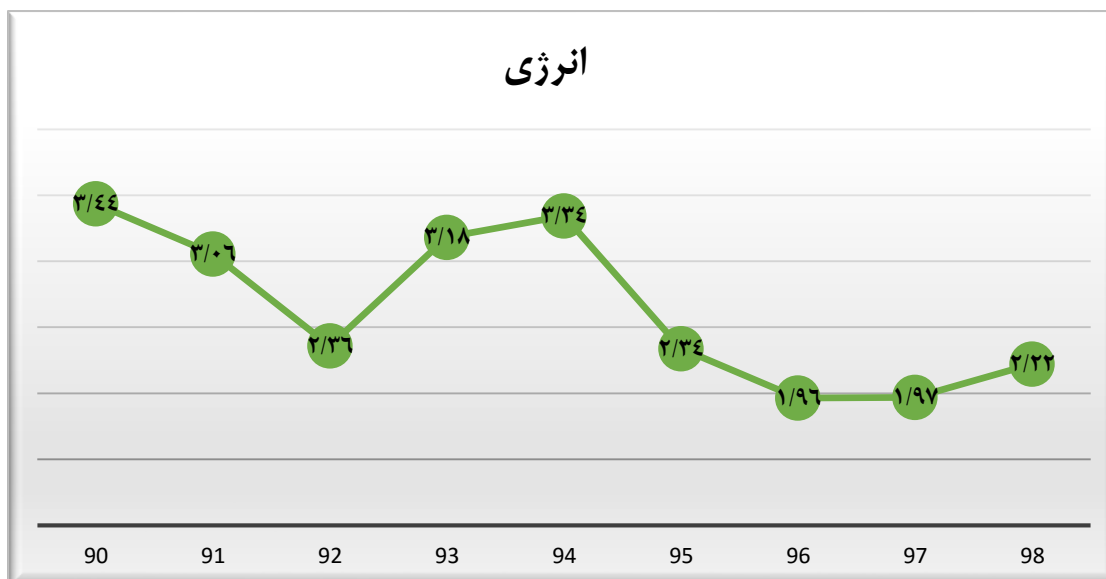
استان	متوسط سهم ۱	متوسط سهم ۲	متوسط سهم ۳	رتبه ۱	رتبه ۲	رتبه ۳
مرکزی	۰/۹۶	۱/۱۲	۰/۶۶	۱۳	۱۳	۱۴
گیلان	۱/۰۷	۱/۱۶	۰/۶۷	۱۱	۱۲	۱۲
مازندران	۱/۲۷	۱/۳۷	۰/۹۸	۱۰	۱۰	۱۰
آذربایجان شرقی	۱/۳۵	۱/۵۶	۱/۱۵	۹	۹	۹
آذربایجان غربی	۰/۷۹	۰/۹۷	۰/۶۲	۱۵	۱۵	۱۵
کرمانشاه	۰/۷۵	۰/۹۰	۰/۶۱	۱۶	۱۶	۱۶
خوزستان	۳/۶۳	۴/۵۶	۲/۶۸	۶	۴	۴
فارس	۲۰/۰۷	۱۳/۴۷	۱۱/۴۴	۲	۲	۳
کرمان	۱/۰۰	۱/۱۹	۰/۸۵	۱۲	۱۱	۱۱
خراسان رضوی	۵/۱۳	۴/۳۶	۲/۵۹	۵	۵	۵
اصفهان	۲/۸۵	۳/۲۵	۲/۰۶	۷	۷	۷
سیستان و بلوچستان	۰/۳۴	۰/۴۲	۰/۱۵	۲۶	۲۵	۲۹
کردستان	۰/۵۱	۰/۴۶	۰/۲۷	۱۹	۲۴	۲۵
همدان	۰/۴۶	۰/۵۵	۰/۳۹	۲۰	۱۹	۱۹
چهارمحال و بختیاری	۰/۲۲	۰/۲۲	۰/۱۷	۲۹	۲۹	۲۸
لرستان	۰/۲۹	۰/۳۴	۰/۲۴	۲۷	۲۸	۲۷
ایلام	۲/۶۵	۲/۰۰	۱/۵۸	۸	۸	۸
کهگیلویه و بویراحمد	۰/۱۸	۰/۱۷	۰/۱۳	۳۱	۳۱	۳۱
بوشهر	۳۲/۸۶	۴۰/۹۳	۴۷/۱۵	۱	۱	۱
زنجان	۰/۴۵	۰/۵۱	۰/۳۴	۲۲	۲۲	۲۰
سمنان	۰/۳۵	۰/۴۱	۰/۳۶	۲۵	۲۷	۲۶
یزد	۰/۹۲	۱/۰۱	۰/۶۶	۱۴	۱۴	۱۳
هرمزگان	۵/۵۲	۳/۳۸	۲/۱۳	۴	۶	۶
تهران	۱۳/۵۳	۱۲/۲۰	۲۰/۰۰	۳	۳	۲
اردبیل	۰/۳۷	۰/۴۱	۰/۲۹	۲۴	۲۶	۲۳
قم	۰/۴۶	۰/۴۹	۰/۲۷	۲۱	۲۳	۲۴
قزوین	۰/۶۴	۰/۷۵	۰/۴۲	۱۷	۱۷	۱۸
گلستان	۰/۵۱	۰/۵۱	۰/۳۰	۱۸	۲۱	۲۲
خراسان شمالی	۰/۴۰	۰/۵۱	۰/۳۳	۲۳	۲۰	۲۱
خراسان جنوبی	۰/۲۱	۰/۲۱	۰/۱۴	۳۰	۳۰	۳۰
البرز	۰/۲۶	۰/۶۱	۰/۴۷	۲۸	۱۸	۱۷

منبع: محاسبات گردآورنده

این رشته فعالیت در جایگاه ۱۰ از منظر تولید ارزش افزوده استان اصفهان قرار گرفته است و بطور میانگین در این ۹ سال معادل ۲/۶۵٪ در تولید ارزش افزوده کل استان سهم داشته است. زیربخش تولید و توزیع گاز طبیعی بطور متوسط ۷۷/۶٪

ارزش افزوده این رشته فعالیت را به خود اختصاص داده است. نمودار ۴ نشان دهنده تغییرات سهم رشته فعالیت انرژی طی سال‌های ۹۸-۹۰ می‌باشد.

نمودار ۴. سهم رشته فعالیت انرژی از مجموع ارزش افزوده استان اصفهان از ۹۰ تا ۹۸ (ارقام به درصد)

۵. رشته فعالیت ساختمان

۷۳٪ ارزش افزوده ایجاد شده در این رشته فعالیت با ۲ زیربخش (ساختمان‌های مسکونی، سایر ساختمان‌ها) در سطح ملی در زیر بخش سایر ساختمان‌ها تولید شده است. استان تهران که بیشترین سهم را در این رشته فعالیت به خود اختصاص داده است این نسبت تغییر کرده و تنها ۵۶٪ ارزش افزوده این رشته فعالیت به زیربخش سایر ساختمان‌ها تعلق گرفته و سهم ساختمان‌های مسکونی در استان تهران نسبت به سایر استان‌ها بسیار بیشتر شده است. استان تهران بطور میانگین بیش از ۳۷٪ ارزش افزوده ساختمان‌های مسکونی را در سطح ملی طی دوره مورد بررسی تولید کرده است. استان‌های اصفهان و خراسان رضوی بعد از استان خوزستان در رتبه‌های ۳ و ۴ در حال جابه‌جایی هستند. اطلاعات بیشتر در مورد سایر استان‌ها در جدول ۵ گنجانده شده است.

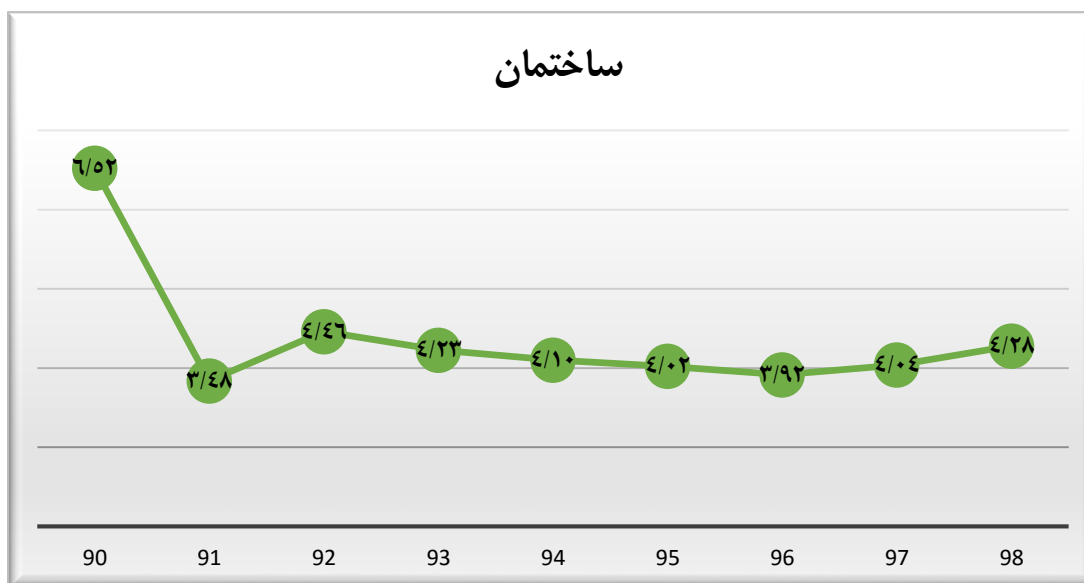
جدول ۵. میانگین سهم استان‌ها در رشته فعالیت ساختمان از بخش متناظر ملی (ارقام سهم به درصد)

استان	متوسط سهم ۱	متوسط سهم ۲	متوسط سهم ۳	رتبه ۱	رتبه ۲	رتبه ۳
مرکزی	۱/۵۹	۱/۶۴	۱/۶۷	۱۶	۱۶	۱۶
گیلان	۲/۱۱	۲/۶۳	۲/۴۹	۱۳	۱۱	۱۲
مازندران	۳/۶۹	۴/۰۷	۴/۴۴	۶	۷	۶
آذربایجان شرقی	۲/۸۳	۳/۵۹	۳/۸۰	۸	۸	۷
آذربایجان غربی	۱/۶۷	۱/۶۳	۱/۹۴	۱۵	۱۷	۱۵
کرمانشاه	۲/۳۲	۲/۳۴	۳/۱۶	۱۰	۱۳	۸
خوزستان	۱۷/۲۳	۱۴/۶۰	۱۲/۶۴	۲	۲	۲
فارس	۴/۳۴	۵/۴۲	۵/۳۵	۵	۴	۵
کرمان	۲/۶۴	۲/۳۱	۲/۳۷	۹	۱۴	۱۳
خراسان رضوی	۵/۲۲	۶/۵۲	۵/۴۶	۴	۳	۴
اصفهان	۵/۵۸	۵/۲۸	۵/۸۰	۳	۵	۳
سیستان و بلوچستان	۱/۵۶	۱/۵۳	۱/۵۱	۱۷	۱۸	۱۷
کردستان	۱/۳۸	۱/۰۹	۱/۱۳	۱۹	۲۲	۲۴
همدان	۱/۱۸	۱/۰۹	۱/۲۰	۲۲	۲۳	۲۳
چهارمحال و بختیاری	۰/۶۰	۰/۶۴	۰/۷۹	۳۱	۳۰	۳۱
لرستان	۱/۳۰	۱/۲۵	۱/۴۱	۲۰	۱۹	۱۹
ایلام	۰/۸۶	۱/۰۵	۱/۲۰	۲۷	۲۵	۲۱
کهگیلویه و بویراحمد	۲/۲۲	۲/۶۸	۲/۳۶	۱۱	۱۰	۱۴
بوشهر	۲/۲۱	۴/۲۴	۲/۶۴	۱۲	۶	۱۰
زنجان	۱/۲۵	۰/۹۵	۱/۰۷	۲۱	۲۶	۲۵
سمنان	۰/۶۴	۰/۷۸	۰/۹۲	۲۹	۲۹	۲۸
یزد	۱/۱۸	۱/۱۵	۱/۲۰	۲۳	۲۰	۲۲
هرمزگان	۲/۰۸	۲/۴۵	۲/۶۰	۱۴	۱۲	۱۱
تهران	۳۲/۵۲	۱۹/۷۸	۳۲/۱۸	۱	۱	۱
اردبیل	۰/۸۷	۰/۸۶	۰/۸۴	۲۶	۲۸	۳۰
قم	۱/۴۴	۱/۸۸	۱/۴۷	۱۸	۱۵	۱۸
قزوین	۱/۱۲	۱/۱۴	۱/۳۰	۲۴	۲۱	۲۰
گلستان	۱/۰۰	۱/۰۶	۱/۰۷	۲۵	۲۴	۲۶
خراسان شمالی	۰/۷۴	۰/۸۹	۰/۹۶	۲۸	۲۷	۲۷
خراسان جنوبی	۰/۶۱	۰/۶۱	۰/۹۱	۳۰	۳۱	۲۹
البرز	۳/۰۶	۳/۰۷	۲/۹۰	۷	۹	۹

منبع: محاسبات گردآورنده

در میانه جدول سهم رشته فعالیت‌ها از مجموع ارزش افزوده استان اصفهان، رشته فعالیت ساختمان با متوسط سهم ۴/۳۸٪ برای ۳ دوره مورد بررسی قرار گرفته است. طی سال‌های ۹۰-۹۸ بیش از ۶۷٪ ارزش افزوده این رشته فعالیت به زیر بخش سایر ساختمان‌ها تعلق داشته است. این زیربخش بطور میانگین سهمی معادل ۵٪ در ارزش افزوده زیربخش متناظر در سطح ملی داشته است. این در حالی است که در سال ۹۱ این سهم به ۳٪ کاهش یافته و همین امر موجب شده است تا سهم رشته فعالیت ساختمان در سال ۹۱ به کمترین میزان خود از مجموع ارزش افزوده استان اصفهان برسد. نمودار ۵ بیانگر اطلاعات مورد بررسی در این رشته فعالیت می‌باشد.

نمودار ۵. سهم رشته فعالیت ساختمان از مجموع ارزش افزوده استان اصفهان از ۹۰ تا ۹۸ (ارقام به درصد)

۶. رشته فعالیت عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسائل نقلیه موتوری و موتور سیکلت

بیش از ۹۴٪ ارزش افزوده این رشته فعالیت را زیربخش عمده فروشی و خرده فروشی بجز وسائل نقلیه موتوری و موتورسیکلت به خود اختصاص داده است. در این رشته فعالیت نیز استان تهران با اختلاف بسیار نسبت به استان‌های اصفهان و خراسان رضوی (رتبه‌های ۲ و ۳) در جایگاه نخست کشور قرار دارد. بطور میانگین استان تهران ۲۷/۶۲٪ در تولید ارزش افزوده این رشته فعالیت سهم داشته است که در مقایسه با میانگین سهم ۸/۰۶ درصدی اصفهان و ۷/۴۱ درصدی خراسان رضوی چشمگیر می‌باشد. از آنجایی که این رشته فعالیت منعکس کننده فعالیت اصناف مختلف بازرگانی در سطح خرده فروشی و

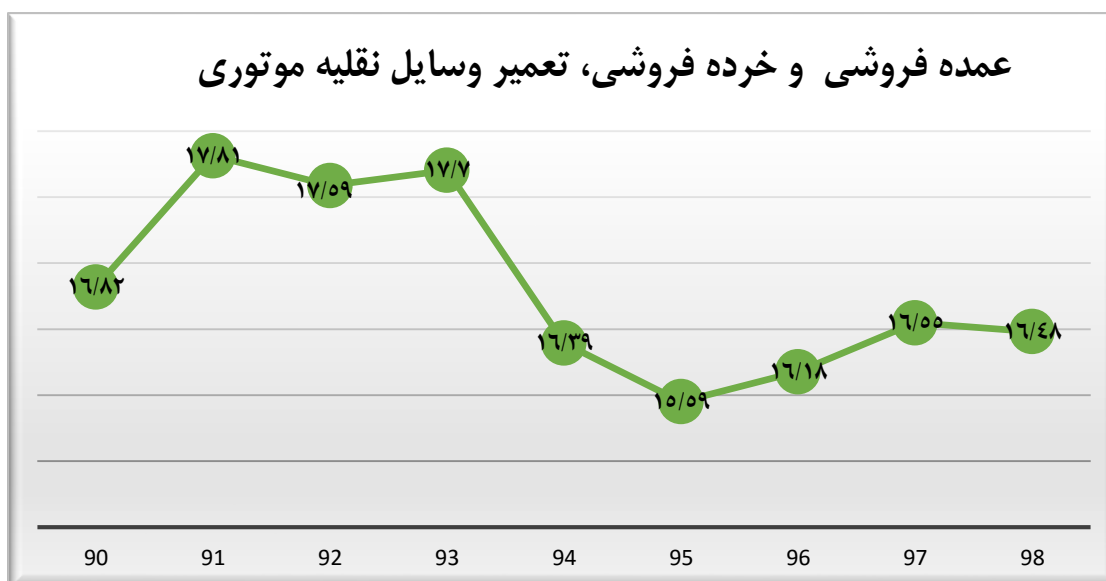
عمده فروشی می‌باشد، این اختلاف تهران با سایر استان‌ها به دلیل داشتن جمعیت بیشتر و فعالیت گسترده‌تر در سطح استان توجیه پذیر است. متوسط سهم استان‌ها در دوره‌های مورد بررسی مرتبط با این رشته فعالیت در جدول ۶ آورده شده است.

جدول ۶ میانگین سهم استان‌ها در رشته فعالیت عمده فروشی و خرده فروشی، ... از بخش متناظر ملی (ارقام سهم به درصد)

استان	متوسط سهم ۱	متوسط سهم ۲	متوسط سهم ۳	رتبه ۱	رتبه ۲	رتبه ۳
مرکزی	۳/۱۲	۳/۱۰	۳/۰۹	۹	۹	۹
گیلان	۲/۹۰	۲/۸۹	۲/۸۹	۱۰	۱۰	۱۰
مازندران	۴/۵۲	۴/۵۳	۴/۵۴	۵	۵	۵
آذربایجان شرقی	۳/۷۵	۳/۷۵	۳/۷۶	۷	۷	۷
آذربایجان غربی	۲/۳۶	۲/۳۸	۲/۳۹	۱۲	۱۲	۱۲
کرمانشاه	۲/۰۶	۲/۰۵	۲/۰۵	۱۵	۱۵	۱۵
خوزستان	۳/۷۱	۳/۷۴	۳/۷۴	۸	۸	۸
فارس	۴/۳۲	۴/۳۴	۴/۳۵	۶	۶	۶
کرمان	۲/۱۲	۲/۱۲	۲/۱۲	۱۴	۱۴	۱۴
خراسان رضوی	۷/۳۹	۷/۴۲	۷/۴۲	۳	۳	۳
اصفهان	۸/۰۳	۸/۰۷	۸/۰۹	۲	۲	۲
سیستان و بلوچستان	۲/۲۱	۲/۱۸	۲/۱۸	۱۳	۱۳	۱۳
کردستان	۱/۵۹	۱/۵۹	۱/۵۸	۱۹	۱۹	۱۹
همدان	۱/۸۰	۱/۷۹	۱/۷۸	۱۶	۱۶	۱۶
چهارمحال و بختیاری	۰/۸۲	۰/۸۳	۰/۸۳	۲۶	۲۶	۲۶
لرستان	۱/۶۵	۱/۶۴	۱/۶۴	۱۸	۱۸	۱۸
ایلام	۰/۴۵	۰/۴۵	۰/۴۵	۲۹	۲۹	۲۹
کهگیلویه و بویراحمد	۰/۶۲	۰/۶۲	۰/۶۲	۲۸	۲۸	۲۸
بوشهر	۰/۸۸	۰/۹۰	۰/۹۰	۲۵	۲۵	۲۵
زنجان	۰/۸۲	۰/۸۲	۰/۸۳	۲۷	۲۷	۲۷
سمنان	۱/۱۰	۱/۱۰	۱/۱۰	۲۴	۲۴	۲۴
یزد	۲/۷۷	۲/۷۶	۲/۷۵	۱۱	۱۱	۱۱
هرمزگان	۱/۴۷	۱/۴۷	۱/۴۸	۲۰	۲۰	۲۰
تهران	۲۷/۶۷	۲۷/۶۳	۲۷/۵۷	۱	۱	۱
اردبیل	۱/۷۷	۱/۷۷	۱/۷۷	۱۷	۱۷	۱۷
قم	۱/۱۲	۱/۱۲	۱/۱۲	۲۳	۲۳	۲۳
قزوین	۱/۱۹	۱/۱۹	۱/۱۹	۲۲	۲۲	۲۲
گلستان	۱/۳۸	۱/۳۸	۱/۳۸	۲۱	۲۱	۲۱
خراسان شمالی	۰/۴۱	۰/۴۱	۰/۴۱	۳۰	۳۰	۳۰
خراسان جنوبی	۰/۳۹	۰/۳۹	۰/۳۹	۳۱	۳۱	۳۱
البرز	۵/۶۲	۵/۵۹	۵/۵۸	۴	۴	۴

بعد از رشته فعالیت صنعت، این رشته فعالیت بیشترین سهم را در تولید ارزش افزوده استان اصفهان دارا می‌باشد، بطوری‌که بیش از ۴۵٪ ارزش افزوده استان توسط این دو رشته فعالیت تولید شده است. بطور میانگین بیش از ۹۲٪ ارزش افزوده این رشته فعالیت به زیر بخش عمده فروشی و خرده فروشی بجز وسائل نقلیه موتوری اختصاص دارد. کاهش سهم این رشته فعالیت در سال‌های ۹۵ و ۹۶ نیز به دلیل کاهش در این زیربخش اثرگذار بوده است. اطلاعات مرتبط با این رشته فعالیت در نمودار ۶ نشان داده شده است.

نمودار ۶. سهم رشته فعالیت عمده فروشی و خرده فروشی، و ... از مجموع ارزش افزوده استان اصفهان از ۹۰ تا ۹۸ (ارقام به درصد)

۷. رشته فعالیت حمل و نقل و ارتباطات

این رشته فعالیت از ادغام دو رشته فعالیت حمل و نقل، انبارداری و پست؛ و اطلاعات و ارتباطات حاصل شده است. رشته فعالیت حمل و نقل، انبارداری و پست در برگیرنده ۵ زیربخش است که عبارتند از: حمل و نقل زمینی و حمل و نقل با لوله، حمل و نقل آبی (۷ استان)، حمل و نقل هوایی، انبارداری و فعالیت‌های پشتیبانی حمل و نقل و فعالیت‌های پیک و پست. رشته فعالیت اطلاعات و ارتباطات نیز دارای دو زیربخش ارتباطات و سایر فعالیت‌های اطلاعات و ارتباطات می‌باشد. بیش از

۶۷٪ ارزش افزوده رشته فعالیت حمل و نقل و ارتباطات در زیربخش حمل و نقل زمینی و حمل و نقل با لوله تولید شده است که فعالیت فرعی حمل و نقل زمینی (بجز حمل و نقل از طریق راه آهن) با ۹۴٪ بیشترین سهم را در ارزش افزوده این زیربخش دارا می‌باشد. استان تهران با میانگین سهم ۴۱ درصدی طی دوره مورد بررسی جایگاه نخست را در این رشته فعالیت به خود اختصاص داده است و استان‌های خوزستان و اصفهان برای کسب رتبه‌های دوم و سوم با یکدیگر در رقابت هستند. استان تهران سهمی معادل ۳۵٪ از کل ارزش افزوده فعالیت فرعی حمل و نقل زمینی (بجز حمل و نقل از طریق راه آهن) را دارا می‌باشد که با توجه به توضیحات داده شده سهم بالای استان تهران در مجموع ارزش افزوده این رشته فعالیت را توجیه می‌کند. جدول ۷ دربرگیرنده اطلاعات مربوط به میانگین سهم استان‌ها طی دوره‌های مورد بررسی از این رشته فعالیت می‌باشد.

جدول ۷ میانگین سهم استان‌ها در رشته فعالیت حمل و نقل و ارتباطات از بخش متناظر ملی (ارقام سهم به درصد)

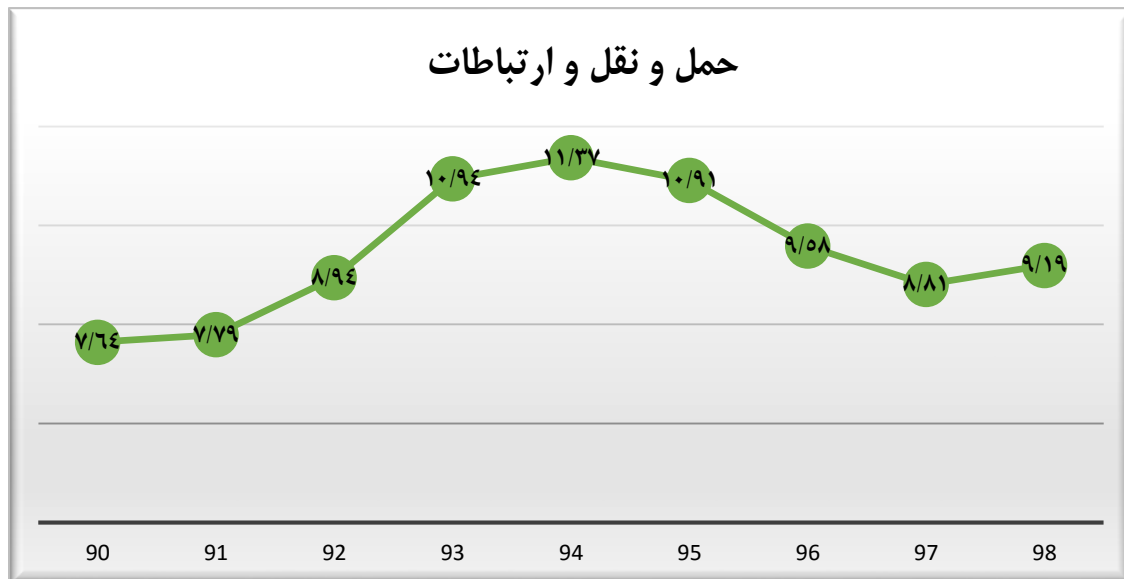
رتبه ۳	رتبه ۲	رتبه ۱	متوسط سهم ۳	متوسط سهم ۲	متوسط سهم ۱	استان
۱۵	۱۴	۱۸	۱/۵۶	۱/۴۲	۱/۰۶	مرکزی
۱۱	۱۲	۱۰	۲/۲۴	۲/۱۵	۲/۰۵	گیلان
۷	۷	۷	۳/۶۶	۳/۷۰	۳/۳۱	مازندران
۹	۸	۸	۲/۳۸	۲/۷۴	۳/۰۲	آذربایجان شرقی
۱۲	۱۰	۹	۲/۰۲	۲/۳۰	۲/۳۱	آذربایجان غربی
۱۸	۱۶	۱۶	۱/۳۵	۱/۲۷	۱/۱۰	کرمانشاه
۳	۳	۲	۵/۶۲	۵/۸۶	۵/۸۱	خوزستان
۵	۶	۶	۴/۵۰	۴/۳۴	۳/۷۲	فارس
۸	۱۱	۱۲	۲/۶۰	۲/۲۲	۱/۸۴	کرمان
۴	۴	۵	۴/۹۱	۵/۳۰	۵/۱۸	خراسان رضوی
۲	۲	۳	۵/۹۸	۶/۲۸	۵/۷۵	اصفهان
۱۴	۲۱	۲۰	۱/۶۳	۱/۱۰	۱/۰۲	سیستان و بلوچستان
۲۶	۲۶	۲۵	۰/۶۸	۰/۶۶	۰/۶۰	کردستان
۱۷	۱۵	۱۵	۱/۴۲	۱/۳۹	۱/۱۸	همدان
۲۷	۲۷	۲۶	۰/۶۶	۰/۵۷	۰/۵۷	چهارمحال و بختیاری
۱۹	۱۹	۲۱	۱/۲۸	۱/۲۰	۱/۰۰	لرستان
۳۰	۳۰	۳۰	۰/۴۳	۰/۴۰	۰/۳۳	ایلام
۳۱	۳۱	۳۱	۰/۳۴	۰/۲۹	۰/۲۴	کهگیلویه و بویراحمد
۱۰	۹	۱۱	۲/۲۷	۲/۳۳	۲/۰۰	بوشهر
۲۴	۲۵	۲۷	۰/۸۸	۰/۸۰	۰/۵۵	زنجان
۲۳	۲۲	۲۲	۰/۸۸	۰/۸۹	۰/۹۹	سمنان
۱۳	۱۳	۱۴	۱/۹۸	۱/۸۲	۱/۴۱	یزد
۶	۵	۴	۴/۱۵	۴/۸۲	۵/۴۰	هرمزگان
۱	۱	۱	۳۹/۹۳	۳۹/۷۹	۴۳/۴۱	تهران
۲۵	۲۴	۲۴	۰/۷۲	۰/۸۰	۰/۷۰	اردبیل
۲۲	۲۳	۲۳	۰/۹۳	۰/۸۴	۰/۷۴	قم
۲۰	۱۸	۱۷	۱/۲۳	۱/۲۶	۱/۰۷	قزوین
۲۱	۲۰	۱۹	۱/۲۰	۱/۱۶	۱/۰۲	گلستان
۲۹	۲۸	۲۸	۰/۵۴	۰/۵۳	۰/۴۹	خراسان شمالی
۲۸	۲۹	۲۹	۰/۵۸	۰/۴۹	۰/۳۸	خراسان جنوبی
۱۶	۱۷	۱۳	۱/۴۴	۱/۲۶	۱/۷۷	البرز

منبع: محاسبات گردآورنده

این رشته فعالیت با میانگین سهم بیش از ۹٪ جایگاه چهارم را در تولید ارزش افزوده استان اصفهان به خود اختصاص داده است. با توجه به موقعیت جغرافیایی استان و قرار گرفتن در مرکز راه‌های مواصلاتی کشور، انتظار بر این است که سهم استان در این رشته فعالیت بیشتر باشد. همچنین با توجه به اهمیت حمل و نقل برای بهره‌برداری صنایع استان و سایر مناطق

همجوار، سهم ۴ درصدی این فعالیت فرعی در زیربخش حمل و نقل زمینی بسیار اندک است. با وجود این که این زیربخش در استان اصفهان بطور متوسط ۱۱٪ ارزش افزوده کل کشور در زیربخش متناظر را تولید می‌کند، اما سهم بالای حمل و نقل جاده‌ای فرصت زیادی را برای حل و نقل ریلی باقی نمی‌گذارد. این فعالیت فرعی به ویژه در استان اصفهان نیازمند توجه و تمرکز خاصی می‌باشد. در نمودار ۷ متوسط سهم رشته فعالیت حمل و نقل و ارتباطات در استان اصفهان نشان داده شده است.

نمودار ۷. سهم رشته فعالیت حمل و نقل و ارتباطات از مجموع ارزش افزوده استان اصفهان از ۹۰ تا ۹۸ (ارقام به درصد)

۸. رشته فعالیت فعالیت‌های خدماتی مربوط به تامین جا و غذا

این رشته فعالیت دربرگیرنده ۲ زیربخش است که به ترتیب به فعالیت تامین جا (اقامتگاه‌ها) و فعالیت‌های خدماتی مربوط به غذا و آشامیدنی‌ها (رستوران‌ها و ...) تفکیک می‌شود. بیش از ۸۱٪ ارزش افزوده این رشته فعالیت در سطح ملی در زیربخش فعالیت‌های خدماتی مربوط به غذا و آشامیدنی تولید می‌شود. استان‌های تهران، خراسان رضوی و اصفهان جایگاه اول تا سوم را در این رشته فعالیت به خود اختصاص داده‌اند و مجموعاً نزدیک به ۵۷٪ ارزش افزوده آنرا تولید کرده‌اند. به دلیل شرایط خاص استان خراسان رضوی در پذیرش گردشگر مذهبی، سهم زیربخش فعالیت تامین جا از کل ارزش افزوده رشته فعالیت

در این استان بر خلاف سایر استان‌های کشور ۴۹٪ می‌باشد که قابل توجه است. جدول ۸ میانگین سهم و رتبه استان‌ها در این رشته فعالیت را ارائه می‌دهد.

جدول ۸ میانگین سهم استان‌ها در رشته فعالیت‌های خدماتی مربوط به تامین جا و غذا از بخش متناظر ملی (ارقام سهم به درصد)

رتبه ۳	رتبه ۲	رتبه ۱	متوسط سهم ۳	متوسط سهم ۲	متوسط سهم ۱	استان
۱۵	۱۵	۱۵	۱/۲۶	۱/۲۵	۱/۲۳	مرکزی

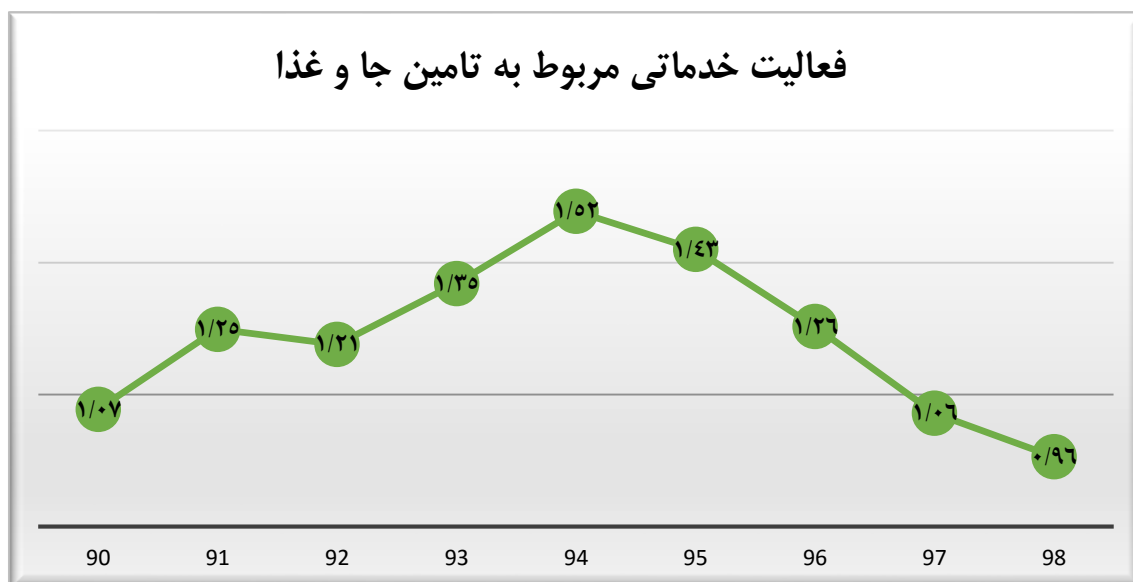
۷	۷	۶	۳/۲۰	۳/۲۳	۳/۴۳	گیلان
۴	۴	۴	۵/۰۴	۵/۰۴	۵/۰۲	مازندران
۱۰	۱۰	۱۰	۲/۲۱	۲/۲۰	۲/۱۶	آذربایجان شرقی
۱۱	۱۱	۱۱	۲/۱۲	۲/۱۱	۲/۰۸	آذربایجان غربی
۲۱	۲۱	۲۲	۰/۷۰	۰/۶۹	۰/۶۸	کرمانشاه
۹	۹	۹	۲/۹۱	۲/۸۹	۲/۸۶	خوزستان
۱۲	۱۲	۱۲	۱/۸۹	۱/۸۹	۱/۹۷	فارس
۶	۶	۷	۳/۴۱	۳/۴۱	۳/۳۶	کرمان
۲	۲	۲	۱۱/۸۸	۱۱/۹۶	۱۲/۵۵	خراسان رضوی
۳	۳	۳	۶/۰۰	۵/۹۸	۵/۹۱	اصفهان
۲۳	۲۳	۲۳	۰/۵۷	۰/۵۷	۰/۵۸	سیستان و بلوچستان
۲۲	۲۲	۲۱	۰/۶۹	۰/۶۸	۰/۶۹	کردستان
۱۶	۱۶	۱۶	۱/۱۱	۱/۱۱	۱/۱۲	همدان
۳۰	۳۰	۳۰	۰/۱۸	۰/۱۸	۰/۱۸	چهارمحال و بختیاری
۲۴	۲۴	۲۴	۰/۵۵	۰/۵۵	۰/۵۵	لرستان
۲۹	۲۹	۲۹	۰/۱۹	۰/۱۹	۰/۱۹	ایلام
۲۷	۲۷	۲۷	۰/۳۷	۰/۳۷	۰/۳۸	کهگیلویه و بویراحمد
۲۰	۲۰	۲۰	۰/۸۱	۰/۸۰	۰/۸۰	بوشهر
۱۴	۱۴	۱۴	۱/۴۹	۱/۴۸	۱/۴۵	زنجان
۲۶	۲۶	۲۶	۰/۳۸	۰/۳۸	۰/۳۸	سمنان
۱۷	۱۷	۱۷	۱/۰۶	۱/۰۵	۱/۰۷	یزد
۸	۸	۸	۲/۹۴	۲/۹۴	۲/۹۷	هرمزگان
۱	۱	۱	۳۹/۶۲	۳۹/۶۲	۳۹/۱۴	تهران
۱۳	۱۳	۱۳	۱/۷۶	۱/۷۶	۱/۷۴	اردبیل
۲۵	۲۵	۲۵	۰/۵۰	۰/۵۰	۰/۵۱	قم
۱۸	۱۸	۱۹	۱/۰۵	۱/۰۴	۱/۰۱	قزوین
۱۹	۱۹	۱۸	۱/۰۴	۱/۰۴	۱/۰۵	گلستان
۲۸	۲۸	۲۸	۰/۱۹	۰/۱۹	۰/۲۰	خراسان شمالی
۳۱	۳۱	۳۱	۰/۱۵	۰/۱۵	۰/۱۵	خراسان جنوبی
۵	۵	۵	۴/۷۴	۴/۷۲	۴/۵۹	البرز

منبع: محاسبات گردآورنده

سه‌م رسته فعالیت‌های فعالیت‌های خدماتی مربوط به تامین جا و غذا در ارزش افزوده استان بطور میانگین ۱/۲۳٪ طی دوره مورد بررسی می‌باشد و در جایگاه ۱۲ یا ۱۳ قرار می‌گیرد. با در نظر گرفتن پتانسیل‌های استان اصفهان و شهرهای کوچک و بزرگ آن در جذب انواع گردشگر، سهمی چنین اندک در تولید ارزش افزوده استان نیازمند توجه و تمرکز ویژه است. وجود جاذبه‌های مختلف تاریخی، طبیعی، بهداشت و سلامت، و... داشتن چندین اثر ثبت جهانی و ملی در سطح کل استان، تنوع آب و هوایی

و قرار گرفتن در مرکز و محل اتصال راه‌های مواصلاتی کشور، موجب می‌شود تا انتظار سهم بیشتری از این رشته فعالیت در سطح استان وجود داشته باشد. این در حالی است که در سال‌های اخیر گسترش گردشگری بومی و اکوتوریسم موجب رونق این فعالیت در منطق اغلب روستایی، کوهستانی و کویری شده است، اما بیشتر بومگردی‌های فعال در این بخش از ارائه اطلاعات و آمار دقیق به سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، و مدیریت و برنامه‌ریزی استان جهت گردآوری اطلاعات این رشته فعالیت خودداری می‌کنند. با همکاری بیشتر و عمیقتر بخش خصوصی و دولتی و کاهش موانع سرمایه‌گذاری، می‌توان شاهد افزایش جذب گردشگرهای فصلی و دائمی در استان و در نتیجه رونق این صنعت سبز و کارآفرین و نهایتاً افزایش سهم این رشته فعالیت در تولید ارزش افزوده کل استان و بهبود موقعیت استان در سطح ملی بود. نمودار ۸ اطلاعات مرتبط با سهم این رشته فعالیت را در سطح استان اصفهان نشان می‌دهد.

نمودار ۸. سهم رشته فعالیت فعالیت‌های خدماتی مربوط به تامین جا و غذا از مجموع ارزش افزوده استان اصفهان از ۹۰ تا ۹۸ (ارقام به درصد)

۹. رشته فعالیت فعالیت‌های مالی و بیمه

واسطه‌گری‌های مالی که در طبقه‌بندی جدید ISIC با عنوان فعالیت‌های مالی و بیمه شناخته می‌شوند از ۳ زیربخش تشکیل شده است که عبارتند از: بانک و موسسات مالی، بیمه و سایر فعالیت‌های خدمات مالی و بیمه. این رشته فعالیت بطور میانگین

سهمی معادل ۲/۲٪ در ارزش افزوده کل کشور دارد که ۶۹٪ آن را فعالیت‌های بانک و موسسات مالی تشکیل می‌دهد. سهم زیربخش‌های بیمه ۱۷٪ و سایر فعالیت‌های خدماتی مالی و بیمه (شامل صرافی‌ها، کارگزاری‌های بیمه، ارزیابان خسارت و بورس اوراق بهادار) بیش از ۱۴٪ می‌باشد. با توجه به متوسط سهم ۶۹ درصدی استان تهران در این رشته فعالیت، جایگاه نخست در تولید ارزش افزوده این رشته فعالیت به استان تهران می‌رسد. تمرکز موسسات ارائه دهنده خدمات مالی، گردش بالای معاملات بورس اوراق بهادار در این استان، ثبت مبادلات سایر استان‌ها (بویژه در زیربخش بیمه) در شعب خاص تهران و ... از جمله دلایلی است که موجب می‌شود استان تهران در رتبه نخست این رشته فعالیت در سطح ملی قرار گیرد. فاصله بسیار زیاد استان تهران موجب شده است که سهم استان‌هایی که در رتبه‌های دوم تا پنجم قرار دارند به یکدیگر نزدیک باشد. جدول ۹ اطلاعات مربوط به میانگین سهم استان‌های مختلف را در این رشته فعالیت طی سال‌های مورد بررسی نشان می‌دهد.

جدول ۹ میانگین سهم استان‌ها در رشته فعالیت فعالیت‌های مالی و بیمه از بخش متناظر ملی (ارقام سهم به درصد)

استان	متوسط سهم ۱	متوسط سهم ۲	متوسط سهم ۳	رتبه ۱	رتبه ۲	رتبه ۳
مرکزی	۰/۸۳	۰/۶۹	۰/۶۷	۱۶	۱۵	۱۵
گیلان	۱/۳۷	۱/۱۶	۱/۱۶	۱۰	۱۰	۱۰
مازندران	۲/۱۱	۱/۷۲	۱/۶۷	۸	۸	۸

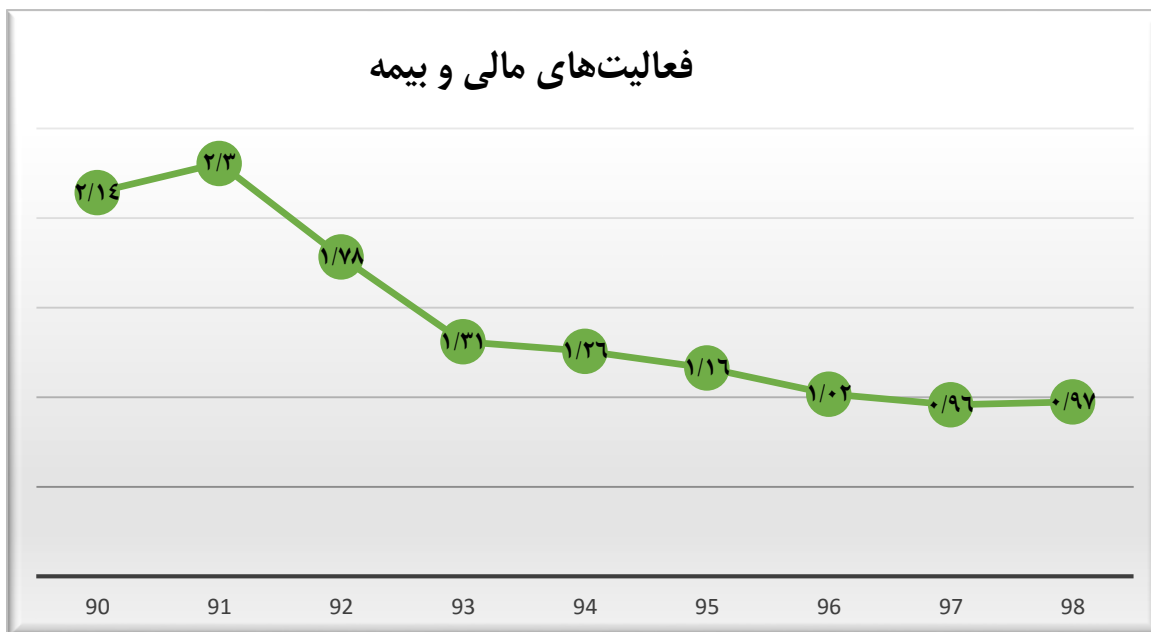
۷	۷	۷	۱/۸۵	۱/۸۸	۲/۱۷	آذربایجان شرقی
۱۱	۱۱	۱۱	۱/۱۴	۱/۱۵	۱/۲۹	آذربایجان غربی
۱۴	۱۴	۱۴	۰/۶۹	۰/۷۱	۰/۸۸	کرمانشاه
۶	۶	۶	۱/۹۶	۲/۰۲	۲/۳۰	خوزستان
۵	۵	۵	۲/۳۲	۲/۴۱	۲/۸۶	فارس
۹	۹	۹	۱/۳۳	۱/۳۷	۱/۶۷	کرمان
۳	۴	۴	۲/۷۲	۲/۷۵	۳/۲۳	خراسان رضوی
۲	۳	۳	۳/۱۸	۳/۳۴	۴/۲۶	اصفهان
۲۱	۲۱	۲۳	۰/۵۲	۰/۵۲	۰/۶۳	سیستان و بلوچستان
۲۶	۲۶	۲۵	۰/۳۹	۰/۴۰	۰/۴۹	کردستان
۱۹	۱۹	۱۹	۰/۵۸	۰/۶۰	۰/۷۰	همدان
۲۷	۲۷	۲۷	۰/۳۵	۰/۳۶	۰/۴۴	چهارمحال و بختیاری
۲۲	۲۲	۲۱	۰/۴۹	۰/۵۰	۰/۶۵	لرستان
۳۰	۳۰	۳۰	۰/۲۶	۰/۲۶	۰/۳۱	ایلام
۳۱	۳۱	۳۱	۰/۲۴	۰/۲۴	۰/۲۷	کهگیلویه و بویراحمد
۲۰	۲۰	۲۰	۰/۵۴	۰/۵۵	۰/۶۶	بوشهر
۲۳	۲۳	۲۴	۰/۴۵	۰/۴۶	۰/۵۸	زنجان
۲۵	۲۵	۲۶	۰/۴۰	۰/۴۰	۰/۴۸	سمنان
۱۲	۱۲	۱۲	۰/۸۶	۰/۸۸	۱/۱۰	یزد
۱۳	۱۳	۱۳	۰/۸۳	۰/۸۵	۰/۹۵	هرمزگان
۱	۱	۱	۷۱/۳۶	۷۰/۶۵	۶۴/۷۱	تهران
۲۴	۲۴	۲۲	۰/۴۲	۰/۴۲	۰/۶۳	اردبیل
۱۷	۱۷	۱۸	۰/۶۱	۰/۶۳	۰/۷۳	قم
۱۸	۱۸	۱۷	۰/۵۹	۰/۶۰	۰/۷۷	قزوین
۱۶	۱۶	۱۵	۰/۶۵	۰/۶۶	۰/۸۶	گلستان
۲۸	۲۸	۲۸	۰/۲۸	۰/۲۸	۰/۳۳	خراسان شمالی
۲۹	۲۹	۲۹	۰/۲۷	۰/۲۸	۰/۳۳	خراسان جنوبی
۴	۲	۲	۲/۴۱	۴/۷۲	۴/۵۹	البرز

منبع: محاسبات گردآورنده

در استان اصفهان رشته فعالیت‌های مالی و بیمه طی ۳ دوره مورد بررسی همواره شاهد کاهش میانگین سهم خود از مجموع ارزش افزوده استان بوده است، بطوری‌که جایگاه ۱۱ در دوره ۱ را با ۱۳ در دوره ۳ تعویض کرده است. عمده این کاهش سهم با کاهش مقدار و سهم زیربخش بانک و موسسات مالی طی سال‌های مورد بررسی ایجاد شده است و از آنجایی‌که بطور متوسط ۵۵٪ ارزش افزوده این رشته فعالیت به این زیربخش اختصاص دارد، رشد سایر بخش‌ها نتوانسته است این کاهش را جبران کند. همین امر موجب شده است که سهم ۷۶ درصدی فعالیت فرعی بانک و موسسات مالی در

سال ۹۰ به ۴۶٪ در سال ۹۸ تنزل یابد. زیربخش بیمه طی دوره مورد بررسی بطور میانگین و سالانه ۱۶٪ رشد کرده است این در حالی است که طی همین سالها زیربخش بانک و موسسات مالی در استان اصفهان ۲/۶٪ رشد منفی را تجربه کرده است. نمودار ۹ داده‌های مربوط به این رشته فعالیت را طی دوره‌های مورد بررسی در استان اصفهان نشان می‌دهد.

نمودار ۹. سهم رشته فعالیت‌های مالی و بیمه از مجموع ارزش افزوده استان اصفهان از ۹۰ تا ۹۸ (ارقام به درصد)

۱۰. رشته فعالیت املاک و مستغلات

این رشته فعالیت شامل ۴ زیربخش عمده می‌باشد: خدمات واحدهای مسکونی شخصی، خدمات واحدهای مسکونی اجاری، خدمات واحدهای غیر مسکونی و خدمات دلالان مستغلات. بطور میانگین ۵۸٪ ارزش افزوده این رشته فعالیت در زیربخش خدمات واحدهای مسکونی شخصی تولید می‌شود و ۲۷٪ در زیربخش خدمات واحدهای مسکونی اجاری. در سال‌های انتهایی سری زمانی مورد بررسی سهم زیربخش خدمات واحدهای مسکونی اجاری بتدریج در حال افزایش می‌باشد. استان‌های تهران،

خراسان رضوی و اصفهان رتبه‌های اول تا سوم این رشته فعالیت را به خود اختصاص داده‌اند. این در حالی است که استان تهران بطور متوسط بیش از ۴۰٪ در تولید ارزش افزوده این رشته فعالیت نقش داشته است. همچنین سهم زیربخش خدمات واحدهای مسکونی اجاری در این استان از ۲۹٪ در سال ۹۰ به ۳۳٪ در سال ۹۸ افزایش یافته است. جدول ۱۰ حاوی اطلاعات مربوط به میانگین سهم استان‌ها از رشته فعالیت متناظر در سطح کل کشور طی دوره مورد بررسی می‌باشد.

جدول ۱۰ میانگین سهم استان‌ها در رشته فعالیت املاک و مستغلات از بخش متناظر ملی (ارقام سهم به درصد)

استان	متوسط سهم ۱	متوسط سهم ۲	متوسط سهم ۳	رتبه ۱	رتبه ۲	رتبه ۳
مرکزی	۱/۰۸	۱/۰۵	۱/۰۵	۲۰	۲۰	۲۱
گیلان	۲/۴۷	۳/۴۱	۲/۸۰	۹	۸	۹
مازندران	۳/۴۵	۳/۹۴	۴/۰۲	۷	۶	۶
آذربایجان شرقی	۲/۸۳	۲/۷۸	۲/۸۴	۸	۹	۸
آذربایجان غربی	۲/۲۱	۲/۱۱	۲/۱۱	۱۰	۱۰	۱۰

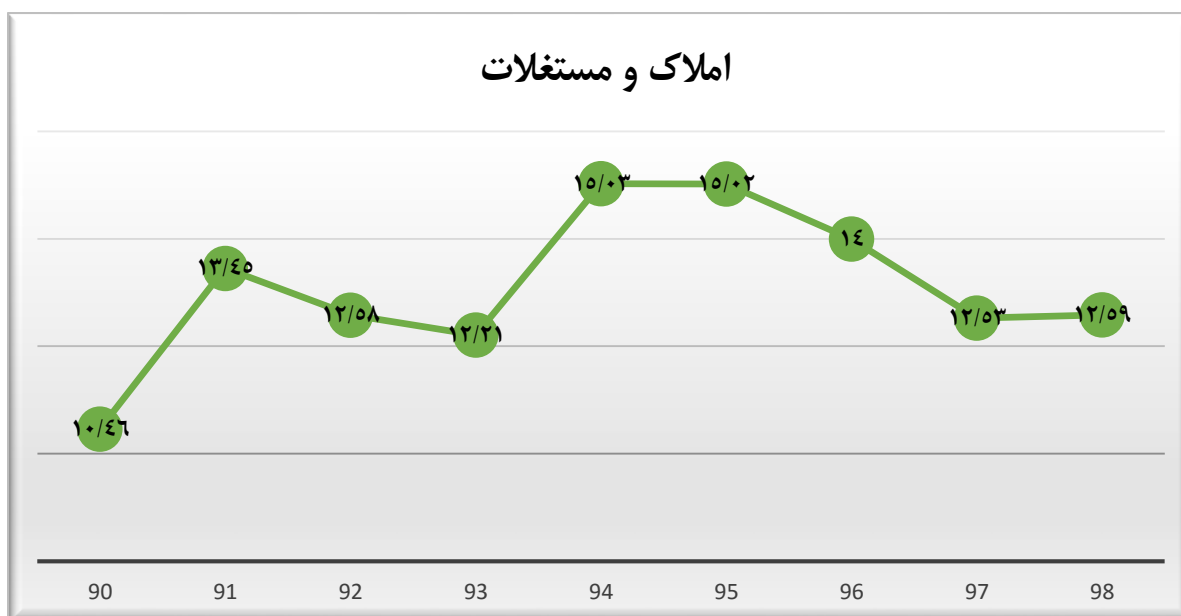
۱۲	۱۱	۱۱	۱/۷۲	۱/۷۶	۱/۸۷	کرمانشاه
۷	۷	۶	۳/۵۷	۳/۵۹	۳/۵۲	خوزستان
۴	۴	۴	۵/۷۷	۵/۷۲	۵/۵۱	فارس
۱۳	۱۲	۱۲	۱/۷۰	۱/۷۴	۱/۷۴	کرمان
۲	۲	۲	۷/۵۷	۷/۵۴	۷/۲۰	خراسان رضوی
۳	۳	۳	۶/۵۳	۶/۳۲	۵/۷۸	اصفهان
۲۲	۲۲	۲۱	۰/۹۲	۰/۹۰	۰/۹۰	سیستان و بلوچستان
۱۹	۱۷	۱۹	۱/۱۳	۱/۱۳	۱/۱۶	کردستان
۱۴	۱۴	۱۳	۱/۳۵	۱/۴۰	۱/۵۱	همدان
۲۸	۲۸	۲۷	۰/۴۸	۰/۴۶	۰/۵۲	چهارمحال و بختیاری
۲۰	۱۹	۱۷	۱/۰۸	۱/۰۷	۱/۱۸	لرستان
۳۱	۳۱	۳۱	۰/۲۸	۰/۲۹	۰/۳۵	ایلام
۲۵	۲۶	۲۸	۰/۶۰	۰/۵۹	۰/۵۱	کهگیلویه و بویراحمد
۲۳	۲۳	۲۲	۰/۸۷	۰/۸۶	۰/۸۶	بوشهر
۲۶	۲۵	۲۵	۰/۶۰	۰/۶۰	۰/۶۴	زنجان
۲۷	۲۷	۲۶	۰/۵۲	۰/۵۰	۰/۵۹	سمنان
۱۸	۲۱	۲۳	۱/۱۴	۱/۰۲	۰/۷۶	یزد
۱۷	۱۸	۱۶	۱/۱۵	۱/۱۲	۱/۱۹	هرمزگان
۱	۱	۱	۳۹/۷۴	۳۹/۴۹	۴۱/۸۵	تهران
۲۴	۲۴	۲۴	۰/۶۹	۰/۷۴	۰/۷۳	اردبیل
۱۱	۱۳	۱۵	۱/۷۲	۱/۶۰	۱/۳۳	قم
۱۵	۱۵	۱۴	۱/۲۴	۱/۲۶	۱/۳۷	قزوین
۱۶	۱۶	۱۸	۱/۱۹	۱/۲۵	۱/۱۶	گلستان
۲۹	۲۹	۲۹	۰/۴۵	۰/۴۵	۰/۴۷	خراسان شمالی
۳۰	۳۰	۳۰	۰/۳۲	۰/۳۲	۰/۳۶	خراسان جنوبی
۵	۵	۵	۴/۸۶	۴/۹۸	۴/۹۹	البرز

منبع: محاسبات گردآورنده

پس از رشته فعالیت‌های صنعت و عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر وسائل نقلیه موتوری، رشته فعالیت املاک و مستغلات جایگاه سوم را در ارزش افزوده استان اصفهان به خود اختصاص داده است. طی دوره ۹۵-۹۳ این رشته فعالیت بیشترین سهم از ارزش افزوده را تجربه کرده است. در استان اصفهان زیربخش خدمات واحدهای مسکونی شخصی ۶۷٪ ارزش افزوده رشته فعالیت را تولید کرده است و این سهم همواره طی سال‌های مورد بررسی روند افزایشی داشته است، بطوری که از ۶۴٪ در سال ۹۰ به ۶۹٪ در سال ۹۸ رسیده است. این امر نشان می‌دهد که در استان اصفهان در مقایسه با استان تهران زیربخش خدمات واحدهای مسکونی شخصی نقش مهمتری از زیربخش خدمات واحدهای مسکونی اجاری در بازار املاک و مستغلات

بازی می‌کند و در سال‌های اخیر این نقش پررنگ‌تر هم شده است. نمودار ۱۰ میانگین سهم این رشته فعالیت را طی دوره مورد بررسی در استان اصفهان نشان می‌دهد.

نمودار ۱۰. سهم رشته فعالیت املاک و مستغلات از مجموع ارزش افزوده استان اصفهان از ۹۰ تا ۹۸ (ارقام به درصد)

۱۱. رشته فعالیت‌های حرفه‌ای و اداری

این رشته فعالیت دربرگیرنده دو رشته فعالیت‌های حرفه‌ای، علمی و فنی (شامل زیربخش‌های تحقیق و توسعه، سایر فعالیت‌های حرفه‌ای، علمی و فنی و فعالیت‌های دامپزشکی) و فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی می‌باشد. از آنجایی که ماهیت هر دو این رشته فعالیت‌ها تقریباً مشابه می‌باشد و در تقسیم‌بندی ISIC^۳، ۱ تحت عنوان فعالیت‌های کسب و کار شناخته می‌شدند، در این بررسی هر دو رشته فعالیت بطور مجموع انجام می‌شود. بیش از ۵۲٪ ارزش افزوده این رشته فعالیت مربوط به زیربخش سایر فعالیت‌های حرفه‌ای، علمی و فنی می‌باشد که شامل اطلاعات واحدهای کسب و کار مانند شرکت‌های نظام مهندسی، موسسات حسابرسی، موسسات حقوقی، دفاتر اسناد رسمی و ... می‌شوند. استان تهران با بیش از ۴۱٪ سهم بطور میانگین بیشترین سهم را در تولید ارزش افزوده این رشته فعالیت به خود اختصاص داده است و در جایگاه نخست قرار می‌گیرد. در رتبه‌های دوم و سوم استان‌های خراسان رضوی و اصفهان قرار دارند. شایان ذکر است که در استان تهران به

دلیل تمرکز واحدهای دانشگاهی و تحقیقاتی دولتی و غیر دولتی، سهم زیربخش تحقیق و توسعه از کل این رشته فعالیت بیش از ۳۵٪ می‌باشد که در برابر سهم ۱۷ درصدی این زیربخش در سطح ملی چشمگیر می‌باشد. جدول ۱۱ میانگین سهم استان‌ها در این رشته فعالیت را از رشته فعالیت متناظر در سطح ملی نشان می‌دهد.

جدول ۱۱. میانگین سهم استان‌ها در رشته فعالیت فعالیت‌های حرفه‌ای و اداری از بخش متناظر ملی (ارقام سهم به درصد)

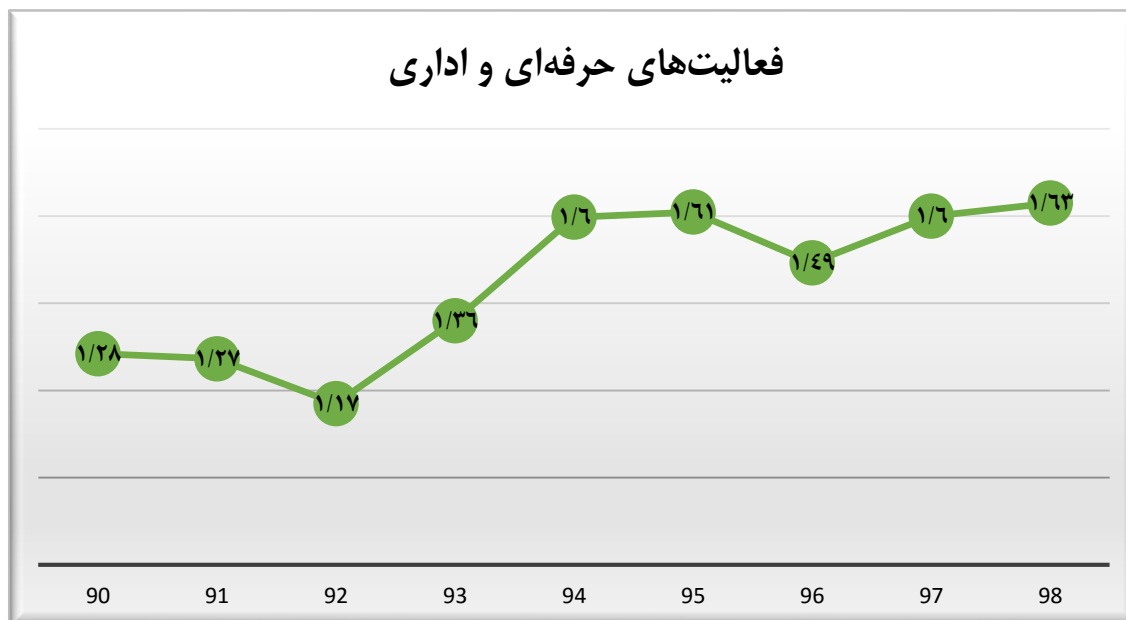
رتبه ۳	رتبه ۲	رتبه ۱	متوسط سهم ۳	متوسط سهم ۲	متوسط سهم ۱	استان
۱۹	۲۰	۱۹	۱/۱۳	۱/۲۰	۱/۱۹	مرکزی
۱۱	۱۱	۱۰	۱/۸۶	۱/۹۸	۱/۹۶	گیلان
۶	۷	۷	۳/۴۵	۳/۵۶	۳/۵۲	مازندران
۵	۵	۸	۳/۶۸	۳/۷۰	۳/۴۹	آذربایجان شرقی
۴	۴	۴	۳/۹۲	۴/۰۰	۳/۹۳	آذربایجان غربی
۱۶	۱۸	۱۷	۱/۲۰	۱/۲۶	۱/۲۶	کرمانشاه
۷	۶	۵	۳/۳۱	۳/۶۸	۳/۷۸	خوزستان

۸	۸	۶	۳/۲۵	۳/۵۳	۳/۵۴	فارس
۱۰	۱۰	۱۱	۱/۹۲	۲/۰۲	۱/۹۳	کرمان
۲	۲	۲	۷/۸۲	۷/۹۰	۷/۶۰	خراسان رضوی
۳	۳	۳	۵/۶۵	۵/۹۷	۵/۸۳	اصفهان
۲۸	۲۸	۲۸	۰/۵۷	۰/۵۹	۰/۵۹	سیستان و بلوچستان
۲۵	۲۵	۲۵	۰/۷۵	۰/۸۰	۰/۷۵	کردستان
۱۲	۱۲	۱۲	۱/۶۸	۱/۷۸	۱/۷۴	همدان
۲۲	۲۲	۲۱	۰/۹۴	۱/۰۱	۱/۰۲	چهارمحال و بختیاری
۱۴	۱۴	۱۴	۱/۴۶	۱/۵۰	۱/۴۴	لرستان
۲۷	۲۷	۲۷	۰/۶۴	۰/۶۵	۰/۶۷	ایلام
۳۰	۳۰	۳۰	۰/۴۶	۰/۵۰	۰/۵۲	کهگیلویه و بویراحمد
۲۳	۲۳	۲۳	۰/۹۰	۰/۹۴	۰/۹۱	بوشهر
۲۰	۱۹	۱۸	۱/۱۱	۱/۲۲	۱/۲۵	زنجان
۲۹	۲۹	۲۹	۰/۵۲	۰/۵۵	۰/۵۴	سمنان
۱۷	۱۶	۱۶	۱/۱۵	۱/۲۹	۱/۳۴	یزد
۲۱	۲۱	۲۲	۱/۰۹	۱/۰۷	۰/۹۷	هرمزگان
۱	۱	۱	۴۳/۱۱	۴۰/۵۵	۴۱/۹۰	تهران
۲۴	۲۴	۲۴	۰/۸۱	۰/۸۶	۰/۸۴	اردبیل
۱۸	۱۷	۲۰	۱/۱۴	۱/۲۷	۱/۱۷	قم
۱۵	۱۵	۱۵	۱/۳۴	۱/۳۹	۱/۳۵	قزوین
۱۳	۱۳	۱۳	۱/۶۶	۱/۶۵	۱/۵۷	گلستان
۲۶	۲۶	۲۶	۰/۶۷	۰/۷۱	۰/۶۹	خراسان شمالی
۳۱	۳۱	۳۱	۰/۳۴	۰/۳۶	۰/۳۵	خراسان جنوبی
۹	۹	۹	۲/۴۶	۲/۵۱	۲/۳۹	البرز

منبع: محاسبات گردآورنده

بطور متوسط ۱/۴۵٪ ارزش افزوده استان اصفهان طی سال‌های مورد بررسی به این رشته فعالیت اختصاص دارد. ۸۸٪ ارزش افزوده این رشته فعالیت مربوط به تولید واحدهای دسته‌بندی شده در زیربخش سایر فعالیت‌های حرفه‌ای، علمی و فنی می‌باشد. بطور میانگین ۲/۳٪ ارزش افزوده تحقیق و توسعه کل کشور در اصفهان تولید می‌شود که در این زیربخش از استان خراسان رضوی با میانگین سهم ۱/۳٪ پیشی گرفته است. این در حالی است که بیش از ۸۶٪ ارزش افزوده زیربخش تحقیق و توسعه کل کشور به استان تهران اختصاص یافته است. توجه بیشتر به توسعه مراکز تحقیق و توسعه در سطح استان اصفهان (دانشگاهی و غیردانشگاهی یا دولتی و غیردولتی) موجب افزایش سهم این رشته فعالیت در کل ارزش افزوده استان خواهد شد. نمودار ۱۱ اطلاعات مربوط به رشته فعالیت فعالیت‌های حرفه‌ای و اداری در استان اصفهان را نشان می‌دهد.

نمودار ۱۱. سهم رشته فعالیت های حرفه ای و اداری از مجموع ارزش افزوده استان اصفهان از ۹۰ تا ۹۸ (ارقام به درصد)

۱۲. رشته فعالیت امور عمومی، خدمات شهری و تامین اجتماعی

زیربخش های این رشته فعالیت عبارتند از: امور عمومی و خدمات شهری، امور دفاعی و انتظامی و تامین اجتماعی اجباری. بطور میانگین بیش از ۵۰٪ ارزش افزوده این رشته فعالیت به زیربخش امور عمومی و خدمات شهری اختصاص یافته است. ۶۷٪ این سهم مربوط به فعالیت فرعی خدمات شهری است که دربرگیرنده عملکرد هزینه و درآمد شهرداری های کشور می باشد در نتیجه استان هایی که کلان شهرهایی مانند تهران، اهواز، اصفهان، مشهد، شیراز و تبریز را میزبانی می کنند در رتبه های بالا قرار دارند. با در نظر گرفتن مطالب ذکر شده می توان انتظار داشت که استان تهران با میانگین سهم ۲۶ درصدی جایگاه نخست را در این رشته فعالیت به خود اختصاص دهد. سهم فعالیت فرعی خدمات شهری از ۲۴٪ در سال ۹۰ به ۳۹٪ در سال ۹۸ از کل ارزش افزوده این رشته فعالیت در استان تهران رسیده است که نشان می دهد سهم عملکرد شهرداری های استان (بویژه شهر تهران) در این رشته فعالیت روبه افزایش است. بعد از استان تهران، استان های خوزستان و اصفهان در جایگاه ۲ و ۳ قرار گرفته اند. جدول ۱۲ اطلاعات این رشته فعالیت در سطح استان های کشور طی دوره ۹۸-۹۰ می باشد.

جدول ۱۲. میانگین سهم استان‌ها در رشته فعالیت امور عمومی، خدمات شهری و تامین اجتماعی از بخش متناظر ملی (ارقام سهم به درصد)

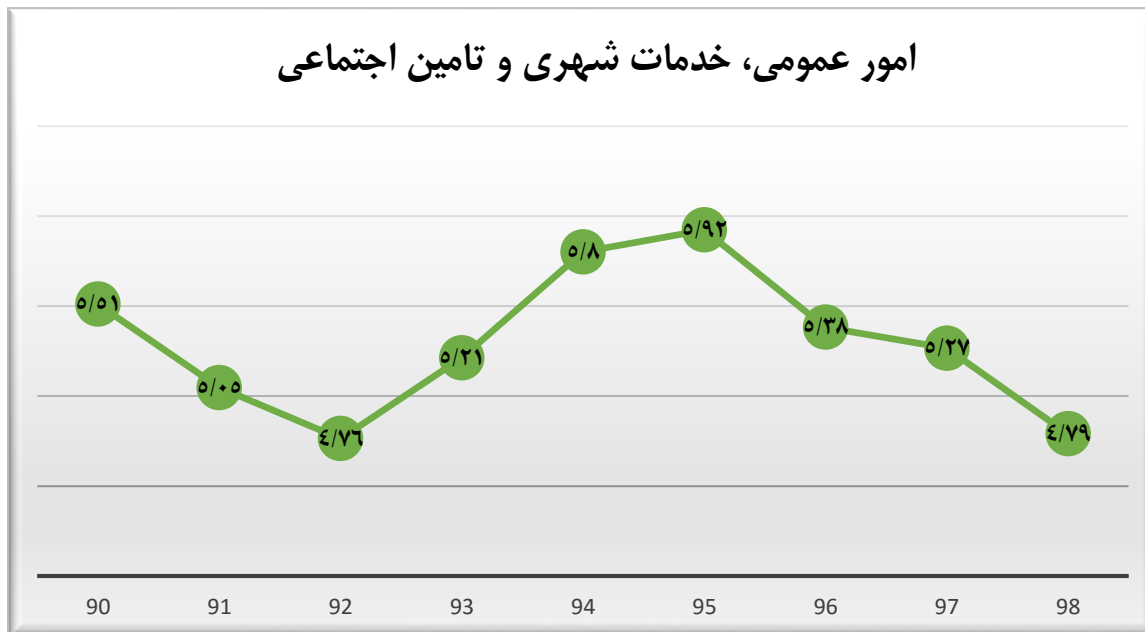
رتبه ۳	رتبه ۲	رتبه ۱	متوسط سهم ۳	متوسط سهم ۲	متوسط سهم ۱	استان
۲۰	۲۰	۲۰	۱/۵۷	۱/۵۳	۱/۶۷	مرکزی
۱۲	۱۲	۱۲	۲/۵۱	۲/۴۷	۲/۵۷	گیلان
۱۰	۱۰	۱۱	۳/۱۴	۲/۹۳	۲/۸۴	مازندران
۶	۶	۶	۴/۲۵	۳/۹۲	۴/۲۴	آذربایجان شرقی
۷	۷	۸	۴/۰۷	۳/۸۸	۴/۰۰	آذربایجان غربی
۹	۹	۷	۳/۵۹	۳/۶۵	۴/۰۶	کرمانشاه
۲	۲	۲	۶/۴۷	۶/۵۳	۶/۵۹	خوزستان
۵	۵	۵	۵/۷۷	۴/۵۲	۴/۵۹	فارس

۱۱	۱۱	۱۰	۳/۰۴	۲/۸۵	۳/۰۳	کرمان
۳	۴	۴	۶/۳۶	۶/۱۸	۶/۳۶	خراسان رضوی
۴	۳	۳	۶/۲۰	۶/۳۲	۶/۴۵	اصفهان
۱۳	۱۳	۱۳	۲/۳۱	۲/۱۸	۲/۲۹	سیستان و بلوچستان
۱۹	۱۹	۱۷	۱/۷۶	۱/۶۳	۱/۸۰	کردستان
۱۷	۱۷	۱۸	۱/۸۳	۱/۷۹	۱/۸۰	همدان
۳۱	۳۱	۳۱	۰/۶۶	۰/۶۳	۰/۶۶	چهارمحال و بختیاری
۱۴	۱۴	۱۴	۲/۰۴	۱/۹۵	۲/۰۵	لرستان
۲۹	۲۹	۲۹	۰/۸۵	۰/۷۸	۰/۷۸	ایلام
۳۰	۳۰	۳۰	۰/۷۹	۰/۷۰	۰/۶۹	کهگیلویه و بویراحمد
۱۶	۱۶	۱۶	۱/۸۸	۱/۷۹	۱/۸۱	بوشهر
۲۶	۲۴	۲۴	۱/۰۶	۱/۰۷	۱/۱۲	زنجان
۲۴	۲۵	۲۲	۱/۱۴	۱/۰۷	۱/۱۶	سمنان
۲۵	۲۶	۲۳	۱/۱۳	۱/۰۶	۱/۱۳	یزد
۱۵	۱۵	۱۵	۱/۹۶	۱/۸۳	۱/۹۴	هرمزگان
۱	۱	۱	۲۴/۱۹	۲۷/۸۰	۲۵/۹۴	تهران
۲۲	۲۳	۲۵	۱/۲۸	۱/۱۰	۱/۱۱	اردبیل
۲۱	۲۱	۲۶	۱/۳۲	۱/۱۷	۱/۰۹	قم
۲۳	۲۲	۲۱	۱/۱۹	۱/۱۵	۱/۲۱	قزوین
۱۸	۱۸	۱۹	۱/۸۰	۱/۶۹	۱/۷۸	گلستان
۲۸	۲۸	۲۸	۰/۸۹	۰/۸۶	۰/۸۸	خراسان شمالی
۲۷	۲۷	۲۷	۰/۹۴	۰/۹۰	۰/۹۱	خراسان جنوبی
۸	۸	۹	۳/۷۵	۳/۷۲	۳/۲۰	البرز

منبع: محاسبات گردآورنده

با میانگین سهم ۵/۳ درصدی، این رشته فعالیت در رتبه ۶ و تقریباً در میانه جدول ارزش افزوده استان اصفهان قرار گرفته است. ساختار سهم زیربخش‌های این رشته فعالیت در استان مشابه ساختار کل کشور است که در قسمت قبل توضیحات آن آورده شده است. همچنین سهم خدمات شهری از زیربخش امور عمومی و خدمات شهری طی دوره مورد بررسی همواره روبه افزایش بوده است بطوری که از ۷۳٪ در سال ۹۰ به ۸۲٪ در سال ۹۸ رسیده است. افزایش تعداد شهرهای استان و تخصیص بودجه عملیاتی به شهرداری‌های آن‌ها و همچنین گسترش فعالیت شهرداری‌های بزرگ استان و ارتقاء رتبه آن‌ها می‌تواند از دلایل عمده این افزایش سهم باشد. نمودار ۱۲ سهم رشته فعالیت امور عمومی، خدمات شهری و تامین اجتماعی را از مجموع ارزش افزوده استان نشان می‌دهد.

نمودار ۱۲. سهم رشته فعالیت امور عمومی، خدمات شهری و تامین اجتماعی از مجموع ارزش افزوده استان اصفهان از ۹۰ تا ۹۸ (ارقام به درصد)

۱۳. رشته فعالیت آموزش

رشته فعالیت آموزش به ۴ زیربخش عمده تقسیم می‌شود که هر یک از این زیربخش‌ها به سطوح دولتی و غیردولتی نیز تفکیک شده‌اند. بخش‌های اصلی این رشته فعالیت به شرح زیر است: آموزش ابتدایی، آموزش متوسطه عمومی و متوسطه فنی و حرفه‌ای، آموزش عالی و آموزش بزرگسالان. سهم زیرفعالیت‌های دولتی به استثناء بخش آموزش بزرگسالان فاصله زیادی از زیرفعالیت‌های غیردولتی دارد. در زیربخش آموزش بزرگسالان، بخش‌های دولتی و غیردولتی تنها ۹٪ اختلاف سهم دارند. از آنجایی که ارگان‌های وزارت آموزش و پرورش، وزارت فرهنگ و ارشاد و سازمان آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در ارائه مجوزهای لازم برای برگزاری دوره‌های آموزش بزرگسالان به بخش خصوصی بطور همزمان فعالیت می‌کنند، می‌توان این نزدیکی سهم دولتی و غیردولتی را توجیه کرد. با افزایش سهم آموزش ابتدایی طی دوره مورد بررسی، سهم آموزش متوسطه و عالی در ارزش افزوده این رشته فعالیت کاهش یافته است. هرچند انتظار می‌رود با انتقال جمعیت کنونی دانش آموزان ابتدایی طی سال‌های آینده به دوره‌های بعدی، سهم آموزش متوسطه و سپس آموزش عالی رو به افزایش گذارد. استان‌های تهران، خراسان رضوی، فارس و اصفهان به ترتیب در رتبه‌های اول تا چهارم این رشته فعالیت قرار دارند. با در نظر گرفتن تعداد موسسات آموزش عالی دولتی و غیردولتی در استان تهران، سهم ۵۰ درصدی این زیربخش از کل رشته فعالیت آموزش

استان تهران و سهم ۳۹ درصدی از زیربخش متناظر کل کشور دور از انتظار نیست. جدول ۱۳ سهم رشته فعالیت آموزش از بخش متناظر کل کشور را برای هر استان در دوره‌های مورد بررسی نشان می‌دهد.

جدول ۱۳. میانگین سهم استان‌ها در رشته فعالیت آموزش از بخش متناظر ملی (ارقام سهم به درصد)

استان	متوسط سهم ۱	متوسط سهم ۲	متوسط سهم ۳	رتبه ۱	رتبه ۲	رتبه ۳
مرکزی	۱/۶۸	۱/۶۵	۱/۶۶	۲۱	۲۲	۲۲
گیلان	۲/۸۹	۲/۷۹	۲/۸۶	۱۱	۱۱	۱۱
مازندران	۴/۴۰	۴/۱۹	۴/۴۱	۶	۸	۷
آذربایجان شرقی	۴/۳۳	۴/۵۰	۴/۶۲	۷	۶	۶
آذربایجان غربی	۳/۱۶	۳/۰۴	۳/۰۷	۱۰	۱۰	۱۰
کرمانشاه	۲/۳۱	۲/۳۴	۲/۳۸	۱۳	۱۲	۱۲
خوزستان	۵/۲۶	۵/۱۶	۵/۱۹	۵	۵	۵
فارس	۶/۱۹	۵/۷۶	۵/۸۲	۳	۳	۴
کرمان	۳/۸۰	۴/۳۳	۴/۳۷	۸	۷	۸
خراسان رضوی	۸/۶۲	۸/۲۲	۸/۴۵	۲	۲	۲
اصفهان	۵/۵۶	۵/۷۴	۵/۸۳	۴	۴	۳

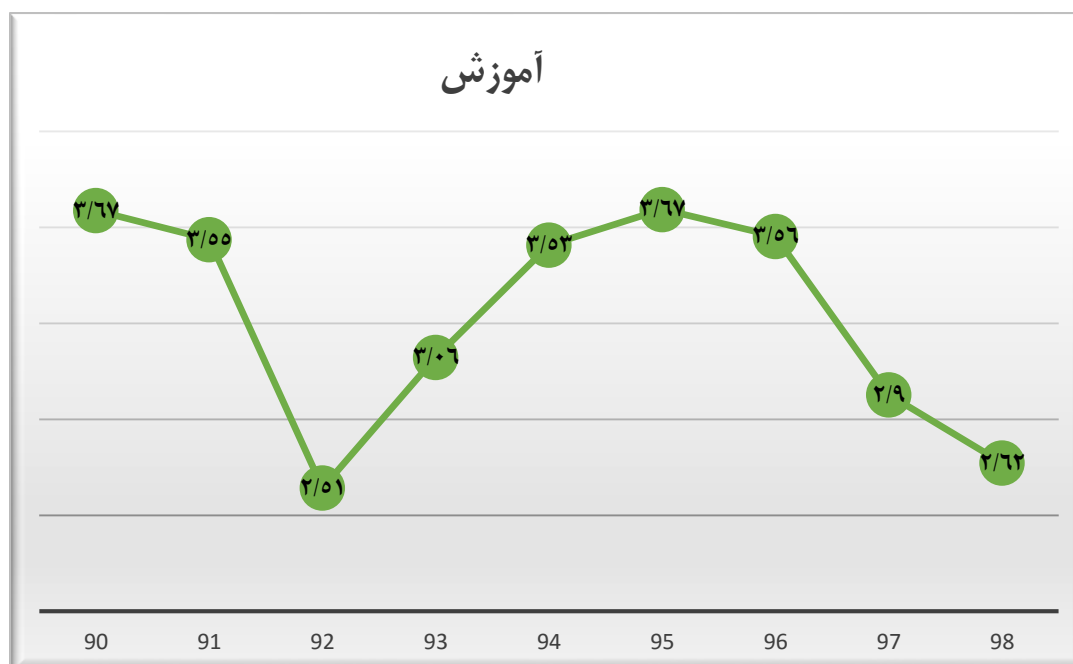
۹	۹	۹	۳/۵۱	۳/۳۱	۳/۳۰	سیستان و بلوچستان
۱۷	۱۷	۱۸	۱/۸۷	۱/۸۸	۱/۸۵	کردستان
۱۴	۱۴	۱۲	۲/۳۱	۲/۲۷	۲/۴۵	همدان
۲۴	۲۴	۲۳	۱/۴۹	۱/۴۶	۱/۶۰	چهارمحال و بختیاری
۱۳	۱۳	۱۴	۲/۳۱	۲/۲۷	۲/۲۰	لرستان
۳۱	۳۱	۳۱	۰/۹۹	۰/۹۷	۰/۹۷	ایلام
۳۰	۳۰	۲۹	۱/۱۶	۱/۱۵	۱/۱۹	کهگیلویه و بویراحمد
۱۸	۲۰	۱۹	۱/۸۶	۱/۷۵	۱/۷۲	بوشهر
۲۶	۲۵	۲۶	۱/۴۲	۱/۴۲	۱/۴۲	زنجان
۲۷	۲۷	۳۰	۱/۳۵	۱/۳۹	۱/۰۴	سمنان
۲۱	۱۹	۲۲	۱/۷۲	۱/۷۶	۱/۶۲	یزد
۱۵	۱۵	۱۵	۲/۱۵	۲/۰۹	۲/۱۷	هرمزگان
۱	۱	۱	۱۸/۰۱	۱۹/۶۹	۱۹/۱۶	تهران
۲۰	۲۱	۲۰	۱/۷۳	۱/۶۷	۱/۶۸	اردبیل
۲۳	۲۳	۲۵	۱/۵۳	۱/۴۸	۱/۴۲	قم
۲۵	۲۶	۲۴	۱/۴۲	۱/۴۱	۱/۴۸	قزوین
۱۶	۱۶	۱۷	۲/۰۹	۲/۰۱	۱/۹۶	گلستان
۲۸	۲۸	۲۷	۱/۳۳	۱/۲۸	۱/۲۷	خراسان شمالی
۲۹	۲۹	۲۸	۱/۲۳	۱/۲۲	۱/۲۲	خراسان جنوبی
۱۹	۱۸	۱۶	۱/۸۴	۱/۸۲	۲/۱۲	البرز

منبع: محاسبات گردآورنده

رشته فعالیت آموزش با سهمی بیش از ۳٪ در مجموع ارزش افزوده استان اصفهان در رتبه ۹ قرار گرفته است. تغییرات سهم آموزش ابتدایی استان همانند سطح ملی می باشد بطوری که از ۲۸٪ در سال ۹۰ به ۳۳/۵٪ در سال ۹۸ افزایش یافته است. اما در زیربخش آموزش بزرگسالان سهم بخش دولتی از ۴۰٪ در سال ۹۰ به ۵۹٪ در سال ۹۸ افزایش یافته است و همین امر موجب شده است بخش غیردولتی مسیری معکوس را در پیش بگیرد. این امر می تواند به علت افزایش تعداد بازماندگان از تحصیل بویژه در سطوح بالاتر از ابتدایی و یا ناشی از برقراری موسسات دولتی در سایر زمینه های آموزشی به خصوص در بخش های مختلف هنری در سطح استان باشد که موجب کاهش سهم بخش غیردولتی در این فعالیت فرعی شده است. از سوی دیگر با گسترش موسسات آموزش عالی غیر دولتی و افزایش ظرفیت پذیرش دانشجو توسط آن ها، سهم آموزش عالی دولتی طی دوره مورد بررسی ۷٪ کاهش یافته است. هرچند ظرفیت پذیرش دانشگاه های دولتی هم افزایش یافته است اما تنوع رشته های دانشگاهی موسسات عالی غیر دولتی به همراه ایجاد تسهیلات توسط آن های برای ادامه تحصیل افراد شاغل،

موجب شده است که سهم بخش غیر دولتی شاهد افزایش بیشتری از بخش دولتی باشد. نمودار ۱۳ میانگین سهم رشته فعالیت آموزش را در کل ارزش افزوده استان ارائه می‌دهد.

نمودار ۱۳. سهم رشته فعالیت آموزش از مجموع ارزش افزوده استان اصفهان از ۹۰ تا ۹۸ (ارقام به درصد)

۱۴. رشته فعالیت‌های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی

این رشته فعالیت که بر اساس طبقه‌بندی ISIC^۴ با این عنوان جدید تشکیل شده است شامل ۲ زیربخش می‌شود:

۱- فعالیت‌های مربوط به سلامت انسان (دولتی و خصوصی) ۲- مددکاری اجتماعی.

۹۲٪ ارزش افزوده این رشته فعالیت توسط زیربخش فعالیت‌های مربوط به سلامت انسان تولید شده است که ۵۴٪ این سهم به بخش دولتی تعلق دارد. فعالیت‌های این رشته فعالیت دربرگیرنده تمامی فعالیت‌های بیمارستانی، کلینیکی، درمان و پیشگیری، و ... می‌باشد که تنها بخش تحقیق و توسعه مرتبط با آن‌ها در رشته فعالیت‌های حرفه‌ای، علمی و فنی طبقه‌بندی می‌شود. استان‌های تهران، فارس، اصفهان و خراسان رضوی به ترتیب جایگاه اول تا چهارم این رشته فعالیت را به خود اختصاص داده‌اند. استان تهران به تنهایی بیش از ۳ استان پیشتاز دیگر در این رشته فعالیت سهم دارد. در استان تهران فعالیت فرعی فعالیت‌های مربوط به سلامت انسان خصوصی ۵۰٪ ارزش افزوده این رشته فعالیت را در سطح استان تولید

کرده است که نسبت به سطح ملی سهم بالایی محسوب می‌شود. جدول ۱۴ حاوی اطلاعات مربوط به میانگین سهم استان‌ها از رشته فعالیت متناظر در سطح ملی می‌باشد.

جدول ۱۴. میانگین سهم استان‌ها در رشته فعالیت‌های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی از بخش متناظر ملی (ارقام سهم به درصد)

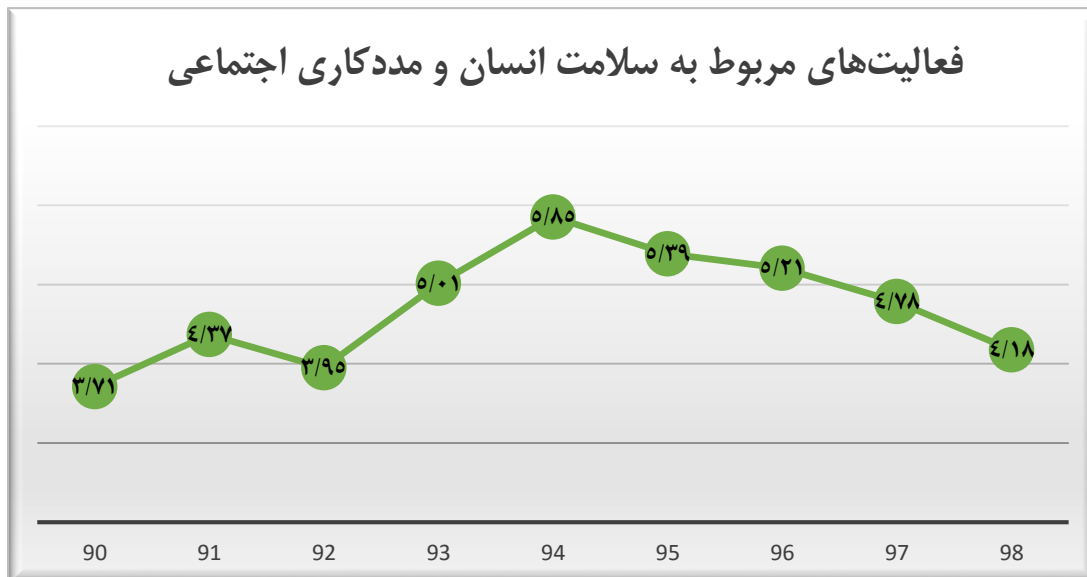
استان	متوسط سهم ۱	متوسط سهم ۲	متوسط سهم ۳	رتبه ۱	رتبه ۲	رتبه ۳
مرکزی	۱/۶۱	۱/۷۰	۱/۷۱	۲۰	۱۹	۱۹
گیلان	۳/۸۷	۳/۹۴	۴/۰۷	۸	۸	۸
مازندران	۴/۴۰	۴/۴۶	۴/۳۳	۶	۷	۷
آذربایجان شرقی	۴/۱۷	۴/۴۸	۴/۶۸	۷	۶	۶
آذربایجان غربی	۳/۴۹	۳/۲۴	۳/۰۶	۹	۱۰	۱۰
کرمانشاه	۲/۶۳	۲/۴۷	۲/۶۴	۱۱	۱۲	۱۱
خوزستان	۵/۶۶	۵/۵۰	۵/۴۵	۵	۵	۵
فارس	۶/۵۳	۶/۵۹	۶/۷۶	۲	۲	۲
کرمان	۳/۳۳	۳/۴۴	۳/۳۷	۱۰	۹	۹
خراسان رضوی	۵/۹۱	۵/۸۹	۵/۸۲	۴	۴	۴
اصفهان	۶/۳۴	۶/۳۱	۶/۲۵	۳	۳	۳
سیستان و بلوچستان	۲/۳۳	۲/۳۴	۲/۵۶	۱۳	۱۴	۱۲

۲۱	۲۱	۲۲	۱/۵۳	۱/۴۷	۱/۴۳	کردستان
۱۵	۱۵	۱۴	۲/۱۶	۲/۲۱	۲/۳۱	همدان
۲۲	۲۳	۲۱	۱/۵۱	۱/۲۷	۱/۴۴	چهارمحال و بختیاری
۱۶	۱۷	۱۷	۲/۱۱	۲/۱۱	۲/۱۶	لرستان
۲۹	۲۹	۲۹	۰/۹۳	۰/۸۶	۰/۸۵	ایلام
۲۸	۲۸	۲۶	۰/۹۸	۰/۹۱	۱/۰۴	کهگیلویه و بویراحمد
۲۵	۲۵	۲۵	۱/۲۲	۱/۱۷	۱/۱۵	بوشهر
۲۳	۲۲	۲۳	۱/۳۵	۱/۳۰	۱/۲۹	زنجان
۲۷	۲۶	۲۸	۱/۰۸	۰/۹۵	۰/۹۴	سمنان
۱۸	۱۶	۱۶	۱/۸۶	۲/۱۳	۲/۲۱	یزد
۱۷	۲۰	۱۸	۱/۸۷	۱/۷۰	۱/۸۲	هرمزگان
۱	۱	۱	۲۲/۰۳	۲۲/۹۰	۲۳/۱۲	تهران
۲۴	۲۴	۲۴	۱/۲۴	۱/۱۹	۱/۲۷	اردبیل
۲۶	۲۷	۲۷	۱/۱۷	۰/۹۳	۰/۹۹	قم
۲۰	۱۸	۱۹	۱/۶۴	۱/۹۶	۱/۶۶	قزوین
۱۳	۱۱	۱۲	۲/۴۷	۲/۵۳	۲/۴۰	گلستان
۳۱	۳۱	۳۱	۰/۸۱	۰/۷۷	۰/۷۴	خراسان شمالی
۳۰	۳۰	۳۰	۰/۹۰	۰/۸۲	۰/۷۴	خراسان جنوبی
۱۴	۱۳	۱۵	۲/۴۴	۲/۴۶	۲/۲۸	البرز

منبع: محاسبات گردآورنده

بطور میانگین ۴/۷٪ ارزش افزوده استان اصفهان طی سال‌های ۹۸-۹۰ توسط این رشته فعالیت تولید شده است که در نتیجه آن رتبه هشتم در تولید استان را به دست آورده است. همانند سطح ملی زیربخش فعالیت‌های مربوط به سلامت انسان (۵۸٪ دولتی و ۴۲٪ خصوصی) بیشترین سهم را در ارزش افزوده این رشته فعالیت به خود اختصاص داده است. با توجه به موقعیت جغرافیایی و مرکزیت استان و با تکیه بر زیر ساخت‌های سرمایه‌ای فیزیکی و انسانی در استان در بخش سلامت، تمرکز بر موضوع گردشگری سلامت و توسعه سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف سلامت و درمان می‌تواند موجب ارتقاء سهم این رشته فعالیت در مجموع ارزش افزوده استان و بهبود جایگاه استان در کل کشور گردد. نمودار ۱۴ داده‌های مرتبط با میانگین سهم این رشته فعالیت در استان اصفهان را نشان می‌دهد.

نمودار ۱۴. سهم رشته فعالیت فعالیت‌های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی از مجموع ارزش افزوده استان اصفهان از ۹۰ تا ۹۸ (ارقام به درصد)

۱۵. رشته فعالیت‌های هنر، سرگرمی، تفریح و سایر خدمات

بر اساس طبقه‌بندی ISIC جدید رشته فعالیت‌های هنر، سرگرمی، تفریح و سایر خدمات (در طبقه‌بندی قدیمی این بخش تحت عنوان سایر خدمات عمومی، اجتماعی، شخصی و خانگی شناخته می‌شد) در برگرنده ۴ زیربخش به شرح زیر می‌باشد:

- ۱- هنر، سرگرمی و تفریح. ۲- سازمان‌های مذهبی و سازمان‌های دارای عضو. ۳- تعمیر یارانه و کالاهای شخصی و خانگی.
- ۴- سایر فعالیت‌های خدماتی شخصی.

این رشته فعالیت کمتر از ۱٪ ارزش افزوده کل کشور را به خود اختصاص داده است اما از آن‌جا که در برگرنده فعالیت‌هایی است که در طبقه‌بندی‌های دیگر جا نگرفته‌اند به عنوان یک رشته فعالیت مستقل مورد بررسی قرار می‌گیرد. بیش از ۴۰٪ ارزش افزوده این رشته فعالیت در زیربخش هنر، سرگرمی و تفریح تولید شده است و بطور میانگین ۳۹٪ آن، سهم استان تهران می‌باشد. لذا جایگاه نخست استان تهران در این رشته فعالیت مورد انتظار می‌باشد. استان‌ها خراسان رضوی، اصفهان و مازندران در رتبه‌های بعدی قرار می‌گیرند. استان خراسان رضوی در میان ۴ استان پیش‌تاز بیشترین سهم زیربخش هنر،

سرگرمی و تفریح (۶۰٪ از ارزش افزوده این رشته فعالیت در سطح استان) بیشترین سهم این زیربخش را دارا می‌باشد. اطلاعات جدول ۱۵ بیانگر میانگین سهم استان‌ها از رشته فعالیت متناظر در سطح ملی می‌باشد.

جدول ۱۵. میانگین سهم استان‌ها در رشته فعالیت‌های هنر، سرگرمی، تفریح و سایر خدمات از بخش متناظر ملی (ارقام سهم به درصد)

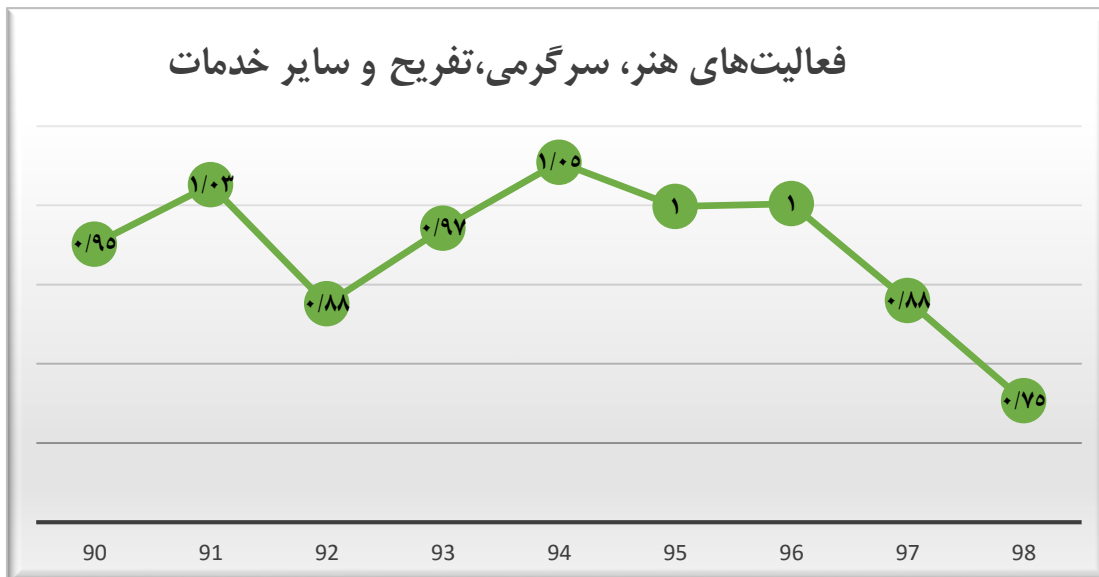
استان	متوسط سهم ۱	متوسط سهم ۲	متوسط سهم ۳	رتبه ۱	رتبه ۲	رتبه ۳
مرکزی	۱/۴۶	۱/۴۵	۱/۶۸	۱۶	۱۵	۱۴
گیلان	۲/۸۳	۲/۸۷	۳/۱۱	۱۰	۱۱	۱۰
مازندران	۴/۸۱	۴/۸۸	۵/۱۷	۴	۴	۴
آذربایجان شرقی	۳/۳۵	۳/۴۲	۳/۶۷	۸	۸	۷
آذربایجان غربی	۳/۱۷	۳/۱۹	۳/۵۹	۹	۹	۹
کرمانشاه	۱/۶۵	۱/۶۰	۱/۷۶	۱۴	۱۴	۱۳
خوزستان	۳/۷۱	۳/۶۶	۳/۸۸	۶	۶	۶
فارس	۳/۶۰	۳/۴۸	۳/۶۱	۷	۷	۸

۱۱	۱۲	۱۲	۲/۶۹	۲/۲۲	۲/۱۴	کرمان
۲	۲	۲	۱۰/۲۰	۱۰/۸۷	۱۰/۴۳	خراسان رضوی
۳	۳	۳	۶/۲۶	۶/۰۲	۵/۹۲	اصفهان
۲۱	۲۷	۲۴	۱/۱۸	۰/۸۴	۰/۹۱	سیستان و بلوچستان
۱۵	۱۷	۱۷	۱/۵۳	۱/۳۸	۱/۴۱	کردستان
۱۷	۲۰	۲۰	۱/۳۹	۱/۲۱	۱/۱۸	همدان
۲۹	۲۹	۲۹	۰/۸۰	۰/۶۳	۰/۶۹	چهارمحال و بختیاری
۱۲	۱۳	۱۳	۲/۲۹	۲/۰۲	۱/۹۷	لرستان
۳۰	۳۰	۳۰	۰/۷۵	۰/۵۹	۰/۶۶	ایلام
۲۶	۲۵	۲۶	۰/۹۶	۰/۸۶	۰/۸۶	کهگیلویه و بویراحمد
۲۴	۲۳	۲۳	۱/۰۲	۰/۹۰	۰/۹۵	بوشهر
۲۰	۲۲	۲۲	۱/۲۷	۰/۹۹	۱/۰۷	زنجان
۲۵	۲۶	۲۷	۱/۰۱	۰/۸۴	۰/۸۴	سمنان
۲۷	۲۴	۲۵	۰/۹۵	۰/۸۶	۰/۹۰	یزد
۱۸	۱۶	۱۵	۱/۳۹	۱/۴۴	۱/۴۸	هرمزگان
۱	۱	۱	۲۹/۲۲	۳۲/۰۴	۳۲/۵۳	تهران
۱۹	۱۹	۱۹	۱/۳۳	۱/۲۳	۱/۲۴	اردبیل
۲۲	۱۰	۱۱	۱/۱۷	۲/۹۲	۲/۶۲	قم
۲۳	۲۱	۲۱	۱/۱۶	۱/۰۶	۱/۰۹	قزوین
۱۶	۱۸	۱۸	۱/۴۸	۱/۳۵	۱/۳۶	گلستان
۲۸	۲۸	۲۸	۰/۸۶	۰/۷۱	۰/۷۷	خراسان شمالی
۳۱	۳۱	۳۱	۰/۷۱	۰/۵۷	۰/۵۸	خراسان جنوبی
۵	۵	۵	۳/۹۰	۳/۹۰	۳/۸۴	البرز

منبع: محاسبات گردآورنده

حدوداً ۱٪ ارزش افزوده استان اصفهان در این رشته فعالیت تولید شده است که پیش از رشته فعالیت استخراج معدن در انتهای جدول و در رتبه چهاردهم قرار دارد. سهم زیر بخش هنر، سرگرمی و تفریح در تولید ارزش افزوده این رشته فعالیت در سطح استان طی دوره مورد بررسی روبه کاهش بوده و از ۳۳٪ در سال ۹۰ به ۲۸٪ در سال ۹۸ رسیده است. این در حالی است که سهم زیربخش سایر فعالیت‌های خدماتی شخصی از ۴۰٪ در سال ۹۰ به بیش از ۴۷٪ در سال ۹۸ افزایش یافته است. نمودار ۱۵ تغییرات میانگین سهم این رشته فعالیت را در ارزش افزوده استان نشان می‌دهد.

نمودار ۱۵. سهم رشته فعالیت فعالیت‌های هنر، سرگرمی، تفریح و سایر خدمات از مجموع ارزش افزوده استان اصفهان از ۹۰ تا ۹۸ (ارقام به درصد)

۱۶. تولید ناخالص داخلی

بر اساس اطلاعات مندرج در جدول ۱۶ استان‌های تهران، خوزستان، اصفهان، بوشهر و خراسان رضوی بیشترین سهم را در مجموع ارزش افزوده بخش‌های اقتصادی در سطح کل کشور به خود اختصاص داده و به ترتیب در رتبه‌های اول تا پنجم قرار گرفته‌اند. از طرف دیگر استان‌های خراسان جنوبی، خراسان شمالی و چهارمحال و بختیاری کمترین سهم را در تولید مجموع ارزش افزوده بخش‌های اقتصادی در سطح ملی دارا می‌باشند. به استثناء رشته فعالیت‌های کشاورزی، شکار، جنگلداری و ماهیگیری، استخراج معدن و انرژی، استان تهران در ۱۲ رشته فعالیت دیگر همواره و با اختلاف بسیار نسبت به سایر استان‌ها در جایگاه نخست قرار گرفته است. تمرکز صنایع و نهادهای دولتی و تراکم بالای واحدهای خدماتی در تمامی عرصه‌های اقتصادی، سیاسی، فرهنگی، آموزشی، سلامت و ... و در نتیجه شدت گرفتن جذب نیروی کار، افزایش میل به سرمایه‌گذاری در شهر تهران و برخی شهرهای حومه آن به ویژه در بخش مسکن؛ و در نهایت تکرار این سیکل خطرناک از منظر توسعه فضایی و آمایش سرزمین، موجب فاصله گرفتن این استان از سایرین شده است. از طرف دیگر وجود فعالیت‌های وابسته به نفت و گاز به خصوص در استان خوزستان موجب شده است که در مجموع ارزش افزوده بخش‌های اقتصادی سهم این استان به استان تهران نزدیک شود. اما نباید فراموش کرد که اقتصاد تک محصولی و وابستگی بیش از حد به این بخش موجب غفلت از توسعه سایر بخش‌های اقتصادی و زیرساخت‌های مورد نیاز در این استان شده است.

جدول ۱۶. میانگین سهم استان‌ها در تولید ناخالص داخلی (ارقام سهم به درصد)

رتبه ۳	رتبه ۲	رتبه ۱	متوسط سهم ۳	متوسط سهم ۲	متوسط سهم ۱	استان
۱۵	۱۵	۱۵	۱/۸۷	۱/۸۸	۱/۶۷	مرکزی
۱۲	۱۱	۱۴	۲/۳۳	۲/۳۲	۱/۸۰	گیلان
۸	۸	۸	۳/۳۰	۳/۴۱	۲/۸۹	مازندران
۷	۷	۷	۳/۳۹	۳/۴۳	۳/۰۳	آذربایجان شرقی
۱۴	۱۳	۱۳	۱/۹۶	۲/۰۷	۱/۸۱	آذربایجان غربی
۱۷	۱۸	۱۷	۱/۴۸	۱/۵۸	۱/۴۶	کرمانشاه
۲	۲	۲	۱۵/۲۹	۱۳/۲۲	۱۹/۷۰	خوزستان
۶	۶	۶	۴/۶۳	۴/۸۲	۴/۶۲	فارس

۹	۹	۹	۳/۰۲	۲/۹۱	۲/۷۲	کرمان
۵	۵	۵	۴/۹۲	۵/۴۰	۴/۶۳	خراسان رضوی
۳	۴	۳	۵/۷۱	۵/۶۱	۵/۱۵	اصفهان
۱۹	۱۹	۲۰	۱/۳۸	۱/۳۸	۱/۱۵	سیستان و بلوچستان
۲۷	۲۶	۲۵	۰/۹۰	۰/۹۶	۰/۸۴	کردستان
۲۰	۲۰	۱۹	۱/۲۶	۱/۳۳	۱/۱۶	همدان
۲۹	۲۹	۲۹	۰/۶۴	۰/۶۴	۰/۵۸	چهارمحال و بختیاری
۲۳	۲۲	۲۲	۱/۱۳	۱/۱۹	۱/۰۷	لرستان
۲۱	۲۷	۲۱	۱/۲۳	۰/۹۳	۱/۱۲	ایلام
۱۱	۱۲	۱۰	۲/۲۷	۲/۱۲	۲/۵۳	کهگیلویه و بویراحمد
۴	۳	۴	۵/۶۳	۵/۷۹	۴/۸۵	بوشهر
۲۴	۲۵	۲۷	۱/۰۰	۰/۹۶	۰/۸۱	زنجان
۲۸	۲۸	۲۸	۰/۸۸	۰/۸۹	۰/۷۸	سمنان
۱۶	۱۶	۱۶	۱/۷۶	۱/۸۳	۱/۶۵	یزد
۱۳	۱۴	۱۲	۱/۹۷	۱/۹۸	۱/۹۶	هرمزگان
۱	۱	۱	۲۲/۱۵	۲۲/۹۴	۲۰/۶۴	تهران
۲۵	۲۳	۲۴	۰/۹۷	۱/۰۲	۰/۸۷	اردبیل
۲۶	۲۴	۲۶	۰/۹۵	۱/۰۲	۰/۸۳	قم
۱۸	۱۷	۱۸	۱/۴۸	۱/۶۴	۱/۳۳	قزوین
۲۲	۲۱	۲۳	۱/۱۶	۱/۲۵	۰/۹۹	گلستان
۳۰	۳۰	۳۰	۰/۵۲	۰/۵۵	۰/۴۸	خراسان شمالی
۳۱	۳۱	۳۱	۰/۵۰	۰/۵۱	۰/۴۱	خراسان جنوبی
۱۰	۱۰	۱۱	۲/۷۴	۲/۸۳	۲/۴۵	البرز

منبع: محاسبات گردآورنده

نمودار ۱۶ روند تغییرات سهم استان اصفهان را از مجموع ارزش افزوده رشته فعالیت‌ها در سطح ملی طی دوره مورد بررسی

نشان می‌دهد.

نمودار ۱۶. سهم استان اصفهان در مجموع ارزش افزوده کشور از ۹۰ تا ۹۸ (ارقام به درصد)

تولید ناخالص داخلی استان اصفهان

